

Sharing or not sharing: Teacher influencers as a new actor from the perspective of educators in Türkiye¹

Sevgi Yıldız² , Serkan Şeker³

² Ordu University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Ordu, Türkiye; ³ Ministry of National Education, Ordu, Türkiye.

ABSTRACT

This study aims to examine the views of teachers and school administrators regarding teachers who are identified as social media influencers, commonly referred to as teacher influencers. The study was conducted through a basic qualitative research design. The study group consisted of 12 participants, including 3 administrators and 9 teachers working in different types of schools in Ordu, Türkiye, during the 2023–2024 academic year. Participants were selected using the maximum variation sampling method, and data were collected through semi-structured interview forms. The data obtained were analyzed systematically through content analysis. The findings revealed that innovative and exemplary practices play a significant role in the popularity of teacher influencers, and that social media is widely preferred by teachers for content creation, professional interaction, and pedagogical inspiration. The results also revealed that younger, digital-native generations of teachers follow teacher influencers more frequently. However, a significant number of participants criticized that teacher influencers do not always comply with ethical and pedagogical principles in their content production and sometimes act with motivations focused on personal gain or prestige. Posts involving students were identified as carrying serious risks in terms of children's rights, privacy, and professional ethics. While participants expressed a generally positive view of the educational value of teachers' social media content, they emphasized the need for greater oversight concerning the ethical and legal aspects of posts that include images of students. As a result of the study, it is recommended that teacher influencers should adhere to principles of children's rights and professional ethics in their content production, and legal regulations should be established in this area.

KEYWORDS

Teacher influencer, social media, sharing, ethics, children's rights.

Introduction

The sharing of best practices in education is of critical importance for supporting teachers' professional development and enriching learning processes. With the rapid acceleration of technological advancements, the widespread use of mobile devices, and the increased accessibility of the internet, social media has emerged as a new medium through which teachers can share their professional experiences, pedagogical approaches, and classroom practices with broad audiences (Bulunmaz, 2011). In Türkiye, the growing use of social media has led to significant changes in the digital visibility and modes of interaction within the teaching profession, enabling teachers to present their professional identities not only in the classroom but also across digital platforms (Altun, 2019).

This transformation moves the teaching profession beyond its traditional classroom-based boundaries, redefining it within digital networks and making it accessible to wider audiences. Prensky's (2001) concepts of "digital natives" and "digital immigrants" provide a useful

¹ This study is an extended version of the oral presentation presented at the ICONTE 2024 Conference.

theoretical framework for understanding this shift. While digital natives adopt technology as a natural environment and grow up with the “mother tongue” of digital language, some actors within the education system continue to remain digital immigrants, communicating in digital contexts with an “accent.” In this regard, the concept of teacher influencers can be defined as a new professional profile characterized by digital visibility, interaction, and identity, emerging as teachers transfer both their personal and professional sharing to social media platforms.

Teacher influencers do not merely share lesson content and pedagogical strategies; they also present student interactions, teaching materials, educational philosophies, and, at times, aspects of their personal lives. While this provides advantages in terms of professional visibility and inspiration among colleagues, it also entails risks such as violations of privacy, blurred ethical boundaries, the prioritization of commercial interests in content production, and the reshaping of pedagogical objectives under the pressure of adapting to social media algorithms (Carpenter et al., 2023; Yıldız & Karagöl, 2025). In the international literature, these new actors are referred to as teacher influencers and are regarded as playing a crucial role in the dissemination of educational content and the construction of teacher identity in digital contexts (Carpenter et al., 2022; Greenhalgh & Koehler, 2017).

In the Turkish context, research on teacher influencers remains in its early stages. Toker Gökçe and Kaya (2023) reveals that teachers primarily used social media for rapid access to information, interaction with colleagues, and professional development, while Kızıldaş (2023) notes that the aspiration to become an influencer is particularly common among younger teachers and those working in rural areas. However, this trend raises concerns about pedagogical quality and ethical standards. These findings suggest that the phenomenon of teacher influencers is not only a matter of communication and visibility but also a multidimensional issue that must be examined in relation to professional ethics, child rights, and legal responsibilities.

The limited number of studies that systematically address the relationship between teacher influencers’ presence on social media and issues such as professional identity, ethical principles, child protection, and educational values highlights the significance of this research. In this context, the present study aims to examine teacher influencers in depth from the perspective of educators, to discuss their pedagogical, ethical, and legal dimensions, and to offer recommendations for educational practice. Accordingly, the study seeks to answer the following questions:

1. What are the effects of teacher influencers on professional practices?
2. How should the pedagogical, ethical, and legal dimensions of teacher influencers be evaluated?
3. How do educators perceive teacher influencers, and what concerns do they express regarding this phenomenon?

Visibility on social media and a new actor: Teacher influencers

The digital age has deeply permeated all areas of life, placing social media at the very center of modern society. Emerging in the early 2000s, social media platforms—enabling users to share diverse content such as text, images, audio, and video—have transformed not only individuals’ daily modes of communication but also their professional identities (Tanyıldız & Dinçer, 2021). This transformation has redefined the teaching profession, extending it beyond its traditional classroom boundaries into digital environments. Today, teachers build and reinterpret their professional identities through social media, surpassing the limits of classroom practices (Altun, 2019; Bulunmaz, 2011).

Within this context, teacher influencers—those who receive high levels of engagement on social media, establish strong connections with their followers, and produce education-focused content—have emerged as new actors in the field (Yıldız & Karagöl, 2025). The term “influencer”

etymologically refers to “that which is visible,” and in the context of social media, it describes individuals who reach wide audiences by sharing personal experiences, opinions, or expertise (Özcan, 2023). Unlike traditional celebrities, their defining characteristic lies in their direct, authentic, and intimate communication with followers, which enhances their credibility and exerts a strong influence on attitudes and behaviors (Schroeder et al., 2024).

In education, teacher influencers use social media platforms to share pedagogical content, reflect on professional experiences, develop teaching materials, and create digital communities among colleagues (Toker Gökçe & Kaya, 2023). Carpenter et al. (2022) argue that teacher influencers not only disseminate knowledge but also shape how educational policies are perceived and how the teaching profession is represented in the public sphere. Similarly, Dousay et al. (2018) emphasize that teacher influencing offers advantages such as professional visibility, pedagogical innovation, and opportunities for collaboration, while also posing risks including privacy violations, conflicts of interest, and the overshadowing of pedagogical quality. Research in Türkiye has also shown that although teacher influencers gain professional prestige through social media, they face significant challenges related to children’s rights, ethical principles, and privacy (Kızıltaş, 2023; Yıldız & Karagöl, 2025). Issues such as featuring students in content without consent, the pressure to produce algorithm-friendly material, and commercial collaborations have sparked debates regarding the public credibility of the teaching profession.

Theoretically, the phenomenon of teacher influencing can be explained from multiple perspectives. Social Learning Theory (Bandura, 1977) accounts for how teachers learn from their peers via social media and incorporate this learning into practice. Opinion Leadership Theory (Katz & Lazarsfeld, 1955) suggests that teacher influencers act as intermediaries in the diffusion of knowledge and ideas within educational communities, influencing pedagogical approaches through trust-based relationships with followers. The framework of Digital Citizenship (Ribble, 2015) further provides insights into the ethical, legal, and social responsibility dimensions of teachers’ online behaviors.

The other studies on this subject (Carpenter et al., 2022; Dousay et al., 2018; Schroeder et al., 2024) emphasize that teacher influencing is not merely a matter of individual popularity but rather a multidimensional phenomenon requiring a balance between pedagogical responsibility, professional identity, ethical obligations, and legal regulations. In this sense, teacher influencers have become influential actors in educational transformation processes, reshaping the public perception of teaching both among colleagues and in society at large.

In conclusion, the phenomenon of teacher influencers is critically important for understanding how the teaching profession is evolving in the digital age, how professional identity is constructed through social media, and how pedagogical and ethical balances are negotiated in this process. By examining teacher influencers from the perspective of educators, this study seeks to contribute to the literature and provide guidance for policymakers and practitioners in the field of education.

Method

As this study aims to reveal teachers’ and school administrators’ perceptions of teacher influencers on social media in a multifaceted manner, a qualitative research method, occurring the research design, was adopted. Specifically, a basic qualitative research design was employed. According to Merriam (2013), basic qualitative studies aim to understand the meaning structures individuals ascribe to their experiences and to offer an in-depth description of the phenomenon under investigation. This approach does not seek to test a specific theory; rather, it focuses on interpreting individuals’ subjective experiences and situating them within their contexts. Considering the purpose of this study, the qualitative method and basic qualitative design were considered appropriate for exploring educators’ perceptions, interpretations, and evaluations of teacher influencers.

Study group

The study group of the research comprised teachers and school administrators working in public and private schools in Ordu during the 2023–2024 academic year. For the selection of participants, maximum variation sampling, one of the purposive sampling methods, was employed. This sampling strategy allows for the inclusion of individuals with diverse characteristics in order to reflect possible variations related to the research topic (Yıldırım & Şimşek, 2013). Participants were selected by considering educational level (preschool, primary, and secondary), school type (public–private), years of professional experience, and gender.

Accordingly, the study group comprised 12 participants: 9 teachers (7 female, 2 male) and 3 administrators (1 female, 2 male). Among them were individuals with professional experience ranging from 1–5 years, 6–10 years, and more than 11 years. Participation in the study was voluntary. The identities of the participants were kept confidential, and all ethical principles were followed. The demographic characteristics of the participants are presented in Table 1.

Table 1 Demographic characteristics of the participants

Participant	Age	Gender	Position	Field/Branch	School Type	Educational Level	Experience (Years)
P1	40	Female	Administrator	Preschool Education	Private	Preschool	13
P2	38	Male	Teacher	Classroom Teaching	Public	Primary School	12
P3	48	Male	Administrator	Turkish Language	Public	Secondary School	24
P4	42	Male	Teacher	Social Studies	Public	Secondary School	18
P5	46	Female	Teacher	Biology	Private	High School	20
P6	47	Female	Teacher	Classroom Teaching	Public	Primary School	25
P7	37	Female	Teacher	Classroom Teaching	Public	Primary School	16
P8	42	Female	Teacher	Preschool Education	Public	Preschool	18
P9	41	Female	Teacher	English Language	Public	Secondary School	20
P10	34	Female	Teacher	Science Education	Public	Secondary School	12
P11	37	Female	Teacher	Classroom Teaching	Public	Primary School	13
P12	35	Male	Administrator	Literature	Public	High School	10

Data collection tool and data collection

The data were collected through a semi-structured interview form prepared in line with the purpose of the study. The interview form was developed by considering similar studies in the literature (Toker Gökçe & Kaya, 2023; Kızıldaş, 2023; Özcan, 2023) and the theoretical framework of the research. The questions were reviewed and refined for content validity based on the opinions of experts who had conducted research on teacher influencers and/or specialized in the field of sociology of education. The final version of the interview form included 12 open-ended questions designed to address the phenomenon of teacher influencers from pedagogical, ethical, legal, and professional perspectives. The final version of the data collection tool is provided in the appendix.

Before the research began, ethical approval was obtained from the Educational Research Ethics Committee of Ordu University, and permission was secured from the Provincial Directorate of National Education of Ordu. Data collection was carried out in June 2024. The interviews were conducted face-to-face under suitable physical conditions and in adherence to principles of confidentiality. Informed consent forms were signed by all participants. With their permission,

interviews were audio-recorded, each lasting approximately 30–45 minutes. Semi-structured interviews, guided by open-ended questions, enabled participants to articulate their in-depth perspectives on the phenomenon, resulting in a rich and comprehensive dataset (Tekin & Tekin, 2006).

Data analysis

The collected data were analyzed using content analysis. The primary purpose of content analysis is to systematically identify recurring meaningful patterns, themes, and structures within the data (Yıldırım & Şimşek, 2013). The process of content analysis in this study was carried out in four stages: coding, theme generation, data organization, and interpretation of findings. In the coding stage, the interview recordings were transcribed, and units of meaning were identified and transformed into open codes. During the theme generation stage, similar codes were grouped into categories and organized into themes and sub-themes. The emerging themes were then reviewed in light of the literature to establish a systematic framework. In the data organization stage, the themes and sub-themes were structured in alignment with the research questions. Finally, in the interpretation stage, the themes were supported with direct quotations from participants and critically evaluated in relation to the relevant literature.

To minimize subjectivity and potential researcher bias, consensus was sought among the researchers during the coding process. In addition, cross-checks and triangulation were conducted by the research team to ensure a comprehensive understanding of the data and the consistency of themes.

Trustworthiness and credibility

In this study, strategies proposed by Lincoln and Guba (1985) were employed to ensure the validity and reliability of the qualitative data collection and analysis processes. Several measures were taken to enhance the credibility, transferability, dependability, and confirmability of the study:

- Maximum variation sampling was adopted to ensure a diverse range of participants. Accordingly, interviews were conducted with teachers working in different school types (public and private), across various educational levels (preschool, primary, secondary, and high school), and with professional experience ranging from 12 to 25 years. This approach allowed the research topic to be addressed from multiple perspectives.
- Data saturation determined the conclusion of data collection. When similar themes began to reoccur and new information was no longer being generated, the interview process was terminated, indicating that the data were sufficiently rich and comprehensive.
- Prolonged engagement in the field further enhanced credibility. Prior to data collection, rapport was established with schools while researchers familiarized themselves with institutional structures and cultural dynamics. Relationships built on trust with participants encouraged openness and honesty during the interviews.
- Use of direct quotations strengthened the findings by grounding them in participants' actual voices. In the findings section, examples of participants' statements are provided to illustrate and substantiate the themes.
- Triangulation was achieved by involving multiple researchers in data analysis. Coding was carried out independently by two researchers, followed by collaborative sessions to compare codes and reach consensus on themes, thereby reducing researcher bias.
- Member checking was conducted to further enhance the trustworthiness of the findings. The identified themes were shared with selected participants to confirm whether they accurately reflected their views. The majority of participants affirmed the accuracy of the themes, and minor adjustments were made based on their feedback.

These strategies ensured that the research design was consistent with the nature of qualitative inquiry and that the findings rested on a valid and reliable foundation.

Findings

The responses of the participants regarding social media teacher influencers and their experiences were analyzed and presented in this section. When examined in terms of title (teacher/administrator) and school type (public/private), no significant differences were found in their views.

Social media and teacher influencers

Participants defined social media and influencer culture as an indispensable part of today's communication world. Most stated that, when used effectively, teacher influencers could have significant potential in the field of education. While some participants in the study group actively follow various influencers, others remain distant. The primary motivation for following influencers is the sharing of innovative, up-to-date, and exemplary educational practices. Participants have emphasized that social media use is rapidly increasing and that social media and influencers are progressing in an uncontrolled manner. Teachers have reported that social media is intensively followed, particularly for producing educational content and gaining inspiration; useful content is integrated into educational processes, and attention is paid to the compliance of posts with pedagogical values. Examples of participant statements regarding social media and influencers are as follows:

"We all use social media. Social media now occupies a large place in our lives, and of course, I also have people I follow. I spend about one and a half hours a day on social media. I follow the news. I also try to follow things related to education. I follow some influencers; generally, I follow dynamic influencers who focus on topics that interest me." (P1)

"Overall, they are very influential; through their behaviors and actions, they create a culture. Sometimes I see this as positive, sometimes negative, but I know they greatly influence society. I follow people depending on my interests, desires, and needs—those who entertain me or provide benefits." (P8)

Participants have indicated that they follow influencers in various categories and actively use social media. They have noted that they follow influencers due to professional interests, parental roles, and consumer habits. The process of following is carried out mostly through Instagram and X (Twitter). For instance, participant P9 stated: *"Due to my profession, I follow certain influencers; in addition, as a mother, I follow other mothers who share activities for children, and there are also those who share links (clothing, household goods, etc.); I can divide them into three categories."* Similarly, P11 noted: *"I am an active Instagram user... I follow influencers about cooking, shopping, and my profession."* P4 explained: *"... We come across many useful and useless social media influencers. Among them are influencers who make travel and local food programs. Personally, I follow a few of these."* Other participant views are as follows:

"First of all, I do not follow any social media influencers; however, the desire to become an influencer is understandable in line with the popular culture of our age. Yet, I see it as a completely uncontrolled area in a society with low media literacy. I do not follow any social media influencers." (P3)

"Being a teacher influencer on social media has become part of today's communication world. The ability of influencers to reach wide audiences and share knowledge and experiences also provides important potential in the field of education. The influencers I follow are generally those who produce valuable content about education and share knowledge and experiences that contribute to my professional development. When I follow them, I pay attention to the accuracy of their content, their compliance with pedagogical values, and adherence to ethical rules." (P12)

In summary, participants have indicated that social media use is rapidly increasing and that influencers are spreading in an uncontrolled manner. Teachers intensively follow social media, especially for producing educational content and gaining inspiration; they use beneficial and pedagogically appropriate content for educational processes. It has been mentioned that influencers are followed for various reasons, such as professional interests, parenthood, and consumer habits, and that this process mostly takes place through Instagram and X (Twitter). Some participants considered the desire to become an influencer as part of popular culture, but pointed out that due to low media literacy, this area remains uncontrolled. On the other hand, it was emphasized that teacher influencers who provide valuable content in the field of education and act in accordance with ethical rules contribute to professional development.

Teacher influencers and teachers

Participants have stated that the use of social media has played a significant role in the spread of teacher influencers and noted that they are particularly followed by novice teachers. While some participants viewed their work positively, others argued that “teacher influencing” should not exist at all. Moreover, there was a widespread view that teacher influencers gain material or moral benefits from their activities and that they do not pay sufficient attention to pedagogical and ethical values in their posts.

General overview of teacher influencers

While some participants supported teacher influencers, others criticized them negatively, arguing that they in some way exploit their profession or students. Some participants in the research group expressed support. For instance, P1 stated: *“We have been hearing more about teacher influencers in recent years because it is a new concept. It also attracts my attention. As a teacher, I follow some teacher influencers and benefit from them.”* Similarly, P4 commented: *“As long as there are certain rules and supervision, I do not care which platform it is done on; I care about its contribution to the profession. I am not against teacher influencing.”* P11 also agreed, saying: *“As long as it is done properly, it can exist. As long as their activities are useful, we teachers can also benefit from them.”* Likewise, P6 emphasized: *“Since teaching is a different profession, I find some of their posts very useful. Honestly, I am influenced by the activities they share.”* P9 explained their reason for following: *“Despite all this, there are teacher influencers I follow. Some conduct experiments, some share activities; one of them arranges the classroom himself instead of the students, and then shares the results.”* In a similar way, P10 noted: *“Since I am an English teacher, I mostly follow English teacher accounts. The reason is this: in our schools, they share extracurricular, daily conversation phrases, slang, etc., and I like these very much. Whenever I have time, I try to bring them into my classroom. I think it is great, and my students also enjoy it.”*

Participants who approached teacher influencing negatively also voiced their concerns. P2 stated: *“Teacher influencing has now become a profession, but since being a YouTuber brings financial income, I cannot say that I view it positively.”* Similarly, P8 said: *“At first these posts are free, but after a while, they start to share links or ask people to send money to their accounts.”* P7 criticized teacher influencers as follows: *“Honestly, sharing activities may be a good idea, but recording everything and posting it on social media feels more like advertising to me, completely like personal satisfaction, as if children are being used for personal gratification.”* Other examples of participants’ negative views include the following:

“I am a classroom teacher, and as you know, we only have 40 minutes for each lesson, and the curriculum is already heavy. I am surprised at how they manage to conduct all these activities and record them in every class. Honestly, I do not find it right to use students in this way.” (P5)

“It looks good from the outside, and for a while I even tried it myself. But managing the class while also taking photos and videos to share was quite difficult. That is why I do not view teacher influencers very positively. Either you prioritize the phone or classroom management. Doing both is very hard. Taking photos does not seem realistic to me.” (P7)

Interest

An examination of participants' views revealed that teacher influencers were believed to gain benefits in various ways. These included the sale of materials prepared for lessons, magazines or books, participation fees for talks or events, payments from product advertising, income from social media platforms, and earnings from online training. In addition, even when no materials were involved, some participants suggested that they sought self-promotion, the desire to stand out, the ambition to increase their number of followers, and ego satisfaction. Thus, it was understood from participant views that teacher influencers gain both material and moral benefits.

Overall, participants believed that teacher influencers earn considerable financial income in different ways. For instance, P10 emphasized the financial motive with the following words: *"I think they earn money because under some of their posts they write things like 'don't forget to share, like, comment, and save.'"* Similarly, P1 noted: *"Some teacher influencers have so many followers that sometimes they prepare boards related to specific days or weeks and sell them. Some publish and sell them as weekly assignments or books. There are also those who become well-known and then publish and sell books."* Likewise, K8 remarked: *"At first, they may not present it like this. Or at first it seems free—click here, everything is free—as if they are doing it for free. But as the number of followers increases and they become more liked, their ego grows, and with that ego, these things turn into money."* P4's criticism was as follows:

"Especially the more clicks or views they get, the more financial income they make, and for this reason, they share scripted videos or very absurd, ridiculous videos. Honestly, most of them succeed at this. Recently, I have seen teachers posting the cute, natural, and genuine states of children, whether with or without permission, using the state's resources."

In addition to financial gains, participants also expressed that teacher influencers benefit from increasing their follower numbers, attracting attention, and gaining popularity on social media. P3 explained this in terms of ego: *"More than financial, it is about human ego, being liked, standing out, or becoming popular, which have become tools teachers use in different ways. That is why I do not think they do anything for free. Honestly, I think they both earn money and prefer to be popular."* Likewise, P1 stated: *"In addition to financial gains, there are those who do it to promote themselves and stand out among people. Because they go to schools, give interviews, make promotions, and if they have books, they sell them. Again, social media definitely has an effect in this regard. There are also those who give paid online training. All of these exist. They gain both financially and morally."*

Following teacher influencers

It was found that most participants follow teacher influencers, and the majority of those who do follow believe that this benefits them professionally. However, both followers and non-followers commonly expressed the view that teacher influencers do not pay sufficient attention to pedagogical and ethical values in their posts.

Participants reported that they generally follow teacher influencers on social media platforms such as Instagram and X (Twitter). For example, P4 said: *"I follow some teacher influencers especially on Instagram and Twitter, because I also follow educational sites through social media platforms, and they make recommendations. I follow those I think will be useful for my work."* Similarly, P9 explained: *"I am an active Instagram user. I follow many influencers depending on my interests."* Other participant statements regarding following teacher influencers are as follows:

"There are a few teacher influencers I follow. The reason I follow them is that they share innovative teaching methods, classroom practices, and current developments in education. Such posts inspire me to improve my own teaching methods and professional practices."
(P12)

"I do not directly follow anyone, but as I said, sometimes we check for learning activities. I do see some useful activities, but I generally think it is more about show. These behaviors do not seem sincere to me—are they really like that? Is the classroom environment really like that? As a teacher working inside the classroom, it does not seem very realistic to me." (P7)

In summary, participants stated that teacher influencers on social media contribute to professional development and are especially followed by novice teachers, while others argued that this phenomenon is commercialized and unethical. The widespread views included that teacher influencers gain financial benefits, seek individual satisfaction, and aim for popularity. While followers generally found the posts innovative and useful, criticisms remained regarding pedagogical and ethical dimensions. Overall, teacher influencing was seen as a complex phenomenon that is both supported and criticized.

Posts of teacher influencers

Participants viewed positively the fact that teacher influencer posts consist only of beneficial content related to education and stated that such posts contribute to education. While some teachers reported being influenced by teacher influencers, others said they were not affected. Regarding the legal dimension of teacher influencer posts, it was noted that there are not sufficient legal regulations on the issue, and that posts involving students are problematic in terms of professional ethics and children's rights.

Educational impact

Participants stated that the posts of teacher influencers are beneficial in introducing innovative teaching methods and tools, thus contributing to the professional development of other teachers and raising awareness on current issues in education, which could improve the quality of teaching. It was also noted that exemplary practices shared by experienced teachers could be valuable for others. However, while some participants found posts related to students and classrooms useful, others considered such content unhelpful.

The views of participants revealed that while some believe teacher influencers can serve as role models, others disagreed. It was also suggested that the role models of teacher influencers are mostly novice teachers and that this depends on individual characteristics. Some participants argued that teaching develops through experience rather than by taking role models. P4 stated: *"They present useful content with colorful narration and visuals. I observe that teachers around me are influenced by this positive aspect and apply it in guiding their students."* P10 noted: *"It starts with following, and then turns into being influenced by that person, eventually becoming a role model."* Similarly, P12 stated: *"Teacher influencers can be role models for other teachers. Their success stories, innovative practices, and professional experiences can be inspiring."* By contrast, P9 said: *"Maybe in the first years of the profession, but later I don't think they would be role models."* P2 added: *"I think the number of teachers who follow teacher influencers is limited. Especially teachers with more than 20 years of experience are unlikely to follow or take them as role models."* P5, who argued that teacher influencers cannot be role models, explained: *"I don't think teacher influencers can be role models or guides for any teacher. Based on our experience, teaching is a profession that requires maturing each year through our own experiences. That's why I don't think they can be role models."*

Regarding personal showmanship, participants emphasized that teacher influencers often act in such ways to attract attention and gain popularity. For example, P10 stated: *"I think they use social media both to build their own audience and to show themselves to the outside world."* P3 similarly said: *"They use social media as both an advertising and promotion platform."* P7 expressed: *"There are people in our school who are influenced. Yes, but as I said, they somewhat leave aside the academic dimension of lessons and instead focus on parents or personal satisfaction. I think it is more of a display of elevating emotional values."*

Legal dimension

When evaluating the views, it was observed that the posts of teacher influencers were considered legally problematic by some participants. They stated that even if parental consent was obtained, sharing student-related content was not ethical. It was also argued that such posts should not be shared due to children's rights. Some participants, however, suggested that such content could be shared for the purpose of spreading good practices.

The participants' views often focused on the issue of students being included in content without consent. For example, P8 stated: *"I do not find it right for them to share their students, their schools, or their parents."* P10 and P12 also emphasized that they did not approve of student-related content, saying: *"It is not right to take photos of children."* P1, however, expressed a more conditional stance: *"If the child's face is not visible, blurred, or covered, I am not strongly against it, but the child should not be in the foreground."* Some participants also pointed out that there were no legal sanctions applied for inappropriate posts. P4 suggested: *"I think existing legal regulations need to be updated."* Other participant views included the following:

"We try not to take very close or attention-drawing photos of students. But I doubt parents' awareness of this issue. Honestly, I don't think teacher influencers get parental consent. Would a teacher influencer attempt this? I don't think so. I have never heard of it before, but I believe what is being done creates problems in many respects, especially in terms of children's rights, both individually and socially." (P3)

"Another point is the use of state facilities during these recordings. First of all, I do not think it is legally correct to use these facilities and classrooms. Moreover, I think recordings during lessons cause a loss of time, disruptions in the curriculum, and some negative effects. I do not think this is appropriate. In other words, I would like to state that I see this negatively both in terms of development and in terms of the unauthorized use of state resources." (P4)

Regarding children's rights, some participants stated that as long as parental and child consent was obtained, or if the child's face and identity were not visible, such posts were not problematic. For example, P6 said: *"Frankly, I don't think it is a violation of children's rights once parental permission is obtained."* P9 added: *"As long as the child consents and the post does not include any element that would offend the child, it can be shared."* On the other hand, some participants believed that parental consent was not sufficient and that no student-related content should be shared at all. For example, P1 said: *"Everyone under the age of 18 is a child, and even if the child agrees, even if the parents allow it, it would still be better not to share."* P8 also expressed opposition: *"From this perspective, I do not find it right for them to share their students, their schools, or their parents."* Other examples of participant views are as follows:

"I think these posts are legally problematic. From both criminal law and civil law perspectives, I definitely see an issue. Because social media is such a broad space, it is very difficult to control. For example, a teacher should obtain parental consent before sharing. After all, this person is an educator. In our schools, no student information is shared without parental permission. But how well are parents informed? We write the legal article there, and according to the law on the protection of personal data, they sign 'I give permission.' But how much awareness do parents actually gain from this?" (P2)

"I think existing legal regulations need to be updated. Social media is evolving very quickly, especially in terms of law and regulations. This pace must be caught up with. Immediate measures should be taken. Because what is at stake is our children, their physical and psychological development. Therefore, a situation that negatively affects the nation's children and is carried out using state resources will not be welcomed." (P4)

"These posts are watched by so many people in such a short time. So it is uncertain who will use these images of children. This situation may negatively affect children psychologically. Instead of keeping them away from social media, we may make them more dependent on it, or create a generation that poses for every camera they see. In this context, I think we are neglecting children's right to privacy." (P5)

In summary, while participants found teacher influencer posts beneficial in terms of introducing innovative teaching methods and contributing to professional development, there were differing views on posts involving students. Some saw them as educationally useful, while others considered them unhelpful or merely for personal show. From the legal perspective, student-related posts were highlighted as problematic in terms of professional ethics, children's rights, and legal regulations. It was emphasized that existing legal measures are insufficient and need to be updated, that children's privacy and psychological development should be protected even with parental consent, and that the unauthorized use of state resources was also seen as negative.

Discussion

This study demonstrates that teacher influencers create opportunities for innovative content and professional interaction, but also raise important discussions on ethical, legal, and professional issues. The discussion is structured around three main themes mentioned above: social media and influencer culture, the professional perception and effects of teacher influencers, and the educational, ethical, and legal dimensions of teacher influencer posts.

The participants have emphasized that social media is becoming increasingly decisive in both daily life and professional practices, with platforms such as Instagram and X (Twitter) being indispensable spaces for teachers in terms of knowledge sharing, inspiration, and professional visibility. This finding is consistent with Toker Gökçe and Kaya's (2023) study, which revealed that teachers actively use social media for access to information and professional interaction. However, some participants considered the desire to become an influencer as part of popular culture and viewed it as an uncontrolled domain, particularly in societies with low media literacy. This perspective aligns with Tanyıldız and Dinçer's (2021) criticisms of the rapid spread and uncontrolled nature of social media. Thus, influencer culture presents both professional development opportunities and ethical risks for teachers.

The findings also reveal that teacher influencers are followed more frequently by young and novice teachers, who find them inspiring in terms of innovative teaching methods and classroom practices. This result parallels Carpenter et al.'s (2022) emphasis on the dual (positive and ambivalent) impacts of teacher influencers on teacher identity. While some participants supported teacher influencers for their contribution to professional development and content diversity, others argued that the process was driven by commercial motives and that students were instrumentalized for personal gain. Similarly, Dousay et al. (2018) emphasized a tension between brand identity and pedagogical responsibility in teacher influencing.

The ways in which teacher influencers generate financial income (e.g., product sales, advertising revenues, paid training) and their motivation to gain popularity were also frequently noted by participants. This finding supports Tuten's (2008) assessment that social media influencers tend to prioritize individual profit over social benefit. At the same time, participants expressed a shared expectation that teachers who earn income should adhere to ethical principles and ensure that their content aligns with pedagogical purposes.

The study shows that teacher influencer posts contribute to professional development by introducing innovative teaching methods and tools, though opinions differed regarding the quality and intent of such content. Divergences in role-modeling were also apparent: while novice teachers were more likely to view teacher influencers as inspiring, senior teachers argued that teaching was a profession developed through personal experience rather than role-modeling. This reflects Prensky's (2001) "digital natives" and "digital immigrants" framework, highlighting generational differences in teachers' adaptation to technology.

From ethical and legal perspectives, posts involving students were particularly contentious. Most participants emphasized that children's rights and privacy must be protected even with parental consent and that current legal regulations are insufficient. This finding is consistent with Serin's (2019) work, which emphasized the risks of unauthorized use of children's images, and Yıldız and Karagöl's (2025) study, which found that pre-service teachers considered sharing classroom content on social media to be unethical. Furthermore, the unauthorized use of state facilities and the disruption of lesson time for content production were also identified as ethical and legal concerns.

Conclusion and recommendations

This study examined the role of teacher influencers within the context of digital transformation in education, focusing on the perceptions of teachers and school administrators. The findings show us that teacher influencers introduce pedagogical innovations into educational settings, enhance professional visibility, and strengthen knowledge sharing among colleagues. However, it was also found that ethical, legal, and pedagogical boundaries are sometimes overlooked during the content production process; in particular, significant risks were identified in relation to children's rights, privacy, and professional responsibilities. Participants' observations that some teacher influencers produce content primarily for personal prestige or financial gain rather than pedagogical benefit are consistent with the criticisms noted in the literature. Moreover, concerns regarding the inclusion of students in social media content emerged not merely as an issue of individual choice but as a problem requiring institutional and legal regulation.

In this context, it is crucial to establish a clear and applicable legal framework for teachers' use of social media and to integrate this framework into educational policies, making it binding for all stakeholders. Explicit codes should be developed to define professional responsibilities and ethical principles for teachers producing public content, and these codes should be supported by mandatory training and certification programs. In-service training programs on media literacy, digital ethics, children's rights, and safe content production should be expanded, and teachers should be encouraged to produce creative and safe content aligned with pedagogical goals that does not include students. In cases where student images are used, both parental permission and informed consent should be obtained, and such procedures must be safeguarded through institutional monitoring mechanisms.

Future research should investigate the phenomenon of teacher influencers from multiple stakeholder perspectives, including not only teachers and administrators but also students, parents, policymakers, and the teacher influencers themselves. The use of a combination of quantitative, qualitative, and mixed-method research designs is recommended. Such approaches would not only deepen the knowledge base in the field but also contribute scientifically policy development regarding the ethical, pedagogical, and legal dimensions of teacher influencing.

Author contribution rates

The authors declare that their contributions to the research and writing process are equal. All authors have read and approved the final version of the manuscript.

Conflict of interest declaration

Our article titled "To Share or Not to Share: Teacher Influencers as a New Actor from the Perspective of Educators in Türkiye" has no financial conflict of interest with any institution, organization, or person. There is also no conflict of interest between the authors.

References

- Altun, Ş. (2019). *Sosyal medya ve şöhret kültürü: YouTube örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Brady, S. R., McLeod, D. A., & Young, J. A. (2015). Developing ethical guidelines for creating social media technology policy in social work classrooms. *Indiana University School of Social Work*, 16(1), 43-54. <https://doi.org/10.18060/17977>
- Bulunmaz, B. (2011). Otomotiv sektöründe sosyal medyanın kullanımı ve Fiat örneği. *Global Media Journal*, 2(3), 29–45. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423901823.pdf>
- Carpenter, J. P., Morrison, S. A., Craft, M., & Lee, M. (2020). How and why are educators using instagram? *Teaching and teacher education*, 96, 103149. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103149>
- Carpenter, J. P., Shelton, C. C., & Schroeder, S. E. (2022). The education influencer: A new player in the educator professional landscape. *Journal of Research on Technology in Education*, 55(5), 749–764. <https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2030267>
- Chromey, K. J., Duchsherer, A., Pruett, J., & Vareberg, K. (2016). Double-edged sword: Social media use in the classroom. *Educational Media International*, 53(1), 1-12. <https://doi.org/10.1080/09523987.2016.1189259>
- DMK. (1965). *Devlet Memurları Kanunu*. Resmî Gazete, 23.07.1965, Sayı: 12056.
- Dousay, T. A., Graves Wolf, L., Santos Green, L. & Asino, T. (2018). Rise of the “teacher influencers”: Examining the benefits and conundrums. In E. Langran & J. Borup (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 1031-1033). Washington, D.C., United States: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). <https://www.learntechlib.org/primary/p/182650/>
- Greenhalgh, S. P., & Koehler, M. J. (2017). 28 days later: Twitter hashtags as “just in time” teacher professional development. *TechTrends* 61, 273–281. <https://doi.org/10.1007/s11528-016-0142-4>
- Gül Ünlü, D., & Zeybek, B. (2020). Sosyal medya fenomeni ve marka işbirliği: İşbirliği paylaşımlarına ilişkin Instagram kullanıcı yorumları üzerinden bir değerlendirme. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology*, 11(41), 72–95. <https://doi.org/10.5824/ajite.2020.02.004.x>
- İlgin, S. (2023, Ağustos 11). Fenomen nasıl olunur ? Fenomen ne iş yapar? <https://istanbulbogazicienstitu.com/meslek/genel/fenomen> (Erişim tarihi: 21 Temmuz 2024)
- İri, R. (2022). Sosyal medya fenomenlerinin pazarlama faaliyetlerine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik araştırması. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(3), 513–532. <https://doi.org/10.30855/gjeb.2022.8.3.009>
- Katz, E., & Lazarsfeld, P. F. (1955). Personal influence: the part played by people in the flow of mass communications. Free Press. <https://psycnet.apa.org/record/1956-05938-000>
- Kızıldaş, Y. (2023). A modern problem faced by primary school students in disadvantaged regions: teacher influencer. *International Online Journal of Primary Education*, 12(2), 152-167. <https://doi.org/10.55020/iojpe.1136991>
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985) *Naturalistic Inquiry*. SAGE, Thousand Oaks, 289-331. [http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767\(85\)90062-8](http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767(85)90062-8)
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev. Ed.). Nobel Yayınları.
- Özcan, Z. (2023). Medikal turizmde Türkiye'deki fenomen doktorların rolüne yönelik bir inceleme: Instagram örneği. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 6(1), 101–127. <https://doi.org/10.33464/mediaj.1230995>
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm: eğitimde yeni değerler*. Pegem A Yayıncılık.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Quintana, J. G., & de León, E. V. (2021). Educational influencers on Instagram: Analysis of educational channels, audiences, and economic performance. *Publications*, 9(43), 1–21. <https://doi.org/10.3390/publications9040043>

- Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: nine elements all students should know* (3rd ed.). International Society for Technology in Education.
- Saldana, C. M., Welner, K., Malcolm, S., & Tisch, E. (2021). Teachers as market influencers: Towards a policy framework for teacher brand ambassador programs in K-12 schools. *Education Policy Analysis Archives*, 29(109), 1-36 <https://doi.org/10.14507/epaa.29.5654>
- Selweyn, N. (2019). Rise of the "social media teacher": The ups and downs of being 'edu-famous'. <https://lens.monash.edu/@education/2019/06/28/1373473/the-teacher-as-social-media-celebrity>
- Serin, H. (2019). Sosyal medyada çocuk hakları ihlalleri: Ebeveynler ve öğretmenler farkında mı?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1005–1031. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.555107>
- Tanyıldız, S., & Dinçer, Ö. (2021). Bir sosyal medya fenomeni olarak Yunus Emre. *Hikmet: Akademik Edebiyat Dergisi*, Yunus Emre'den Mehmed Âkif'e Şiir Özel Sayısı, 138–153. <https://doi.org/10.28981/hikmet.1042294>
- Tekin, H. H., & Tekin, H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. *İstanbul University Journal of Sociology*, 3(13), 101–116. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4163>
- Toker Gökçe, A., & Kaya, O. (2023). Teacher's opinions on social media phenomenal teachers (Instagram example). *8th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences Proceedings Book*, 77–87. https://www.researchgate.net/publication/373277487_TEACHERS'_OPINIONS_ON_SOCIAL_MEDIA_PHENOMENAL_TEACHERS_INSTAGRAM_EXAMPLE
- Tuten, T. L. (2008). *Advertising 2.0: Social media marketing in a web 2.0 world*. Praeger Publishers.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. & Karagöl, İ. (2025). Double-edged sword: Examining pre-service teachers' perceptions about teacher influencers using q method. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 27(2), 257-266. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1607897>

Appendix: data collection tool

1. What are your thoughts on being an influencer and social media influencers? Do you follow any influencers? If so, based on what criteria do you follow them?
2. What is your opinion about teacher influencers?
3. Do you follow any teacher influencer(s)? If yes, why do you follow them?
4. Do you think the posts of teacher influencers influence other teachers? Please explain.
5. Have you ever implemented a professional practice inspired by the posts of teacher influencers? Please explain.
6. Have you observed any of your colleagues being influenced by teacher influencers? Please explain.
7. How would you evaluate the role of teacher influencers as role models for other teachers?
8. Do you think teacher influencers contribute to teaching and learning? Please explain.
9. From a legal perspective, how would you evaluate the posts of teacher influencers?
10. How would you assess the posts of teacher influencers in terms of children's rights?
11. Do you think teacher influencers gain benefits (financial and/or other forms) from their posts?
12. Do you have any additional views you would like to share about teacher influencers?

Paylaşmak ya da paylaşmamak: Türkiye’deki eğitimcilerin gözünden yeni bir aktör olarak fenomen öğretmenler¹

Sevgi Yıldız² , Serkan Şeker³

² Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye; ³ Millî Eğitim Bakanlığı, Ordu, Türkiye.

ÖZET

Bu araştırma, sosyal medyada fenomen öğretmen olarak tanımlanan öğretmenlere yönelik öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek yürütülmüştür. Araştırmancının çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Ordu ilinde farklı okul türlerinde görev yapmakta olan 3 yönetici ve 9 öğretmen olmak üzere toplam 12 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılar maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenmiş; veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, fenomen öğretmenlerin takip edilmesinde yenilikçi ve örnek uygulamaların etkili olduğu; sosyal medya kullanımının özellikle öğretmenler tarafından içerik üretimi, mesleki etkileşim ve pedagojik ilham amacıyla yoğun biçimde tercih edildiğini ortaya koymuştur. Bulgular ayrıca, fenomen öğretmenlerin özellikle genç ve dijital yerli kuşak öğretmenler tarafından daha fazla takip edildiğini göstermektedir. Ancak katılımcıların önemli bir kısmı, fenomen öğretmenlerin içerik üretiminde etik ve pedagojik ilkelere riayet etmediklerine ve bu süreçte zaman zaman kişisel çıkar veya prestij odaklı motivasyonlarla hareket ettiklerine dair eleştiriler yöneltmiştir. Öğrencilerin yer aldığı paylaşımlar, çocuk hakları, mahremiyet ve mesleki etik açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Katılımcılar, öğretmenlerin sosyal medya içeriklerinin eğitimsel niteliğine olumlu yaklaşmakla birlikte, öğrenci görsellerinin yer aldığı içeriklerin etik ve hukuki boyutlarının daha fazla denetim gerektirdiğini vurgulamıştır. Araştırma sonucunda, fenomen öğretmenlerin içerik üretiminde çocuk hakları ve mesleki etik ilkelerine riayet etmeleri gerektiği ve bu alanda hukuki düzenlemelerin oluşturulmasının gerekli olduğu önerilmektedir.

ANAHTAR KELİMELELER

Fenomen öğretmen, sosyal medya, paylaşım, etik, çocuk hakları.

Giriş

Eğitimde iyi uygulamaların paylaşımı, öğretmenler arasında mesleki gelişimin desteklenmesi ve öğrenme süreçlerinin zenginleştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Özellikle teknolojik gelişmelerin hız kazanması, mobil cihaz kullanımının yaygınlaşması ve internet erişiminin artmasıyla birlikte, sosyal medya öğretmenlerin mesleki deneyimlerini, pedagojik yaklaşımlarını ve sınıf içi uygulamalarını geniş kitlelerle paylaşabildikleri yeni bir mecra olarak öne çıkmıştır (Bulunmaz, 2011). Türkiye’de sosyal medya kullanım oranlarının yükselmesi, öğretmenlik mesleğinde dijital görünürlük ve etkileşim biçimlerinde önemli değişimlere yol açmakta; öğretmenlerin yalnızca sınıf ortamında değil, dijital platformlarda da mesleki kimliklerini sergileyebilmelerini mümkün kılmaktadır (Altun, 2019).

Bu dönüşüm, öğretmenlik mesleğini sınıf içi etkinliklerle sınırlı geleneksel konumundan çıkararak dijital ağlarda yeniden tanımlanan ve daha geniş bir kitleye erişebilen bir yapıya dönüştürmektedir. Prensky’nin (2001) “dijital yerli” ve “dijital göçmen” kavramları, bu dönüşümü

¹ Bu çalışma ICONTE 2024 Kongresinde sunulan sözlü bildirinin geliştirilmiş halidir

anlamak açısından önemli bir teorik çerçeve sunmaktadır. Dijital yerli kuşak, teknolojiyi doğal bir yaşam alanı olarak benimseyip dijital dilin “anadili” ile yetişirken, eğitim sistemi içindeki bazı aktörler hâlen dijital ortamda “aksanlı” bir iletişim sergileyen dijital göçmenler olarak kalmaktadır. Bu bağlamda, fenomen öğretmen kavramı; öğretmenlerin kişisel ve mesleki paylaşımlarını sosyal medya platformlarına taşımasıyla ortaya çıkan, dijital ortamda görünürlük, etkileşim ve kimlik boyutları bulunan yeni bir mesleki profil olarak tanımlanabilir.

Fenomen öğretmenler yalnızca ders içerikleri ve pedagojik stratejiler paylaşmakla kalmayıp; öğrenci etkileşimlerini, öğretim materyallerini, eğitim felsefelerini ve zaman zaman kişisel yaşam kesitlerini de sosyal medyada sunmaktadır. Bu durum, mesleki görünürlük ve öğretmenler arası ilham verme açısından avantajlar sunarken; aynı zamanda mahremiyetin ihlali, etik sınırların bulanıklaşması, içerik üretiminde ticari kaygıların ön plana çıkması ve pedagojik hedeflerin sosyal medya algoritmalarına uyum sağlama baskısıyla değişmesi gibi riskleri de beraberinde getirmektedir (Carpenter vd., 2023; Yıldız & Karagöl, 2025;). Uluslararası alanyazında “teacher influencers” olarak tanımlanan bu yeni aktörler, eğitim içeriklerinin yayılımında ve öğretmen kimliğinin dijital ortamda inşasında önemli bir rol üstlenmektedir (Carpenter vd., 2022; Greenhalgh & Koehler, 2017).

Türkiye bağlamında fenomen öğretmenlik üzerine yapılan çalışmalar henüz başlangıç aşamasındadır. Toker Gökçe ve Kaya (2023), öğretmenlerin sosyal medyayı bilgiye hızlı erişim, meslektaşlarla etkileşim ve mesleki gelişim amacıyla kullandıklarını; Kızıldaş (2023) ise fenomen olma arzusunun özellikle genç ve kırsal bölgelerde görev yapan öğretmenler arasında yaygın olduğunu ve bu durumun pedagojik kalite ile etik standartlar konusunda endişeleri artırdığını belirtmektedir. Bu bulgular, fenomen öğretmenlik olgusunun yalnızca bir iletişim ve görünürlük meselesi değil, aynı zamanda mesleki etik, çocuk hakları ve hukuki sorumluluklar bağlamında çok boyutlu incelenmesi gereken bir konu olduğunu göstermektedir.

Mevcut alanyazında fenomen öğretmenlerin sosyal medyadaki varlığı ile mesleki kimlik, etik ilkeler, çocukların korunması ve eğitimsel değerler arasındaki ilişkiyi sistematik biçimde ele alan çalışmaların sınırlı oluşu, bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma eğitimcilerin bakış açısından fenomen öğretmenlik olgusunu derinlemesine inceleyerek, kavramın pedagojik, etik ve hukuki boyutlarını tartışmayı ve eğitim alanındaki uygulamalara yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Sosyal medya fenomeni öğretmenlerin mesleki uygulamalara etkileri nelerdir?
- Fenomen öğretmenlik olgusunun pedagojik, etik ve hukuki boyutları nasıl değerlendirilmelidir?
- Eğitimciler, fenomen öğretmenliği nasıl algılamakta ve bu durumla ilgili hangi endişelere sahiptir?

Sosyal medyada görünürlük ve yeni bir aktör: Fenomen öğretmenler

Dijital çağ, yaşamın her alanına derinlemesine nüfuz ederek sosyal medyayı modern hayatın merkezine yerleştirmiştir. 2000’li yılların başında ortaya çıkan ve kullanıcıların metin, görsel, ses ve video gibi çok çeşitli içerikleri paylaşmasına imkân tanıyan sosyal medya platformları, yalnızca bireylerin günlük iletişim biçimlerini değil, aynı zamanda profesyonel kimliklerini de dönüştürmüştür (Tanyıldız & Dinçer, 2021). Bu dönüşüm, eğitim alanında öğretmenlik mesleğinin geleneksel sınırlarını aşarak dijital ortamda yeniden tanımlanmasına yol açmıştır. Günümüzde öğretmenler, sınıf içi uygulamalarının ötesinde sosyal medya aracılığıyla mesleki kimliklerini inşa etmekte ve yeniden yorumlamaktadır (Altun, 2019; Bulunmaz, 2011).

Bu bağlamda, sosyal medyada yüksek etkileşim alan, takipçileriyle güçlü bağlar kuran ve eğitim odaklı içerikler üreten “fenomen öğretmenler” yeni bir aktör olarak öne çıkmaktadır (Yıldız & Karagöl, 2025). “Fenomen” kavramı etimolojik olarak “görünür olan” anlamına gelmekte; sosyal medya bağlamında ise kişisel deneyimlerini, görüşlerini veya uzmanlık alanlarını paylaşarak

geniş kitlelere ulaşan bireyleri tanımlamaktadır (Özcan, 2023). Fenomenleri geleneksel ünlülerden ayıran temel özellik, takipçileriyle kurdukları doğrudan, samimi ve özgün iletişimdir. Bu samimiyet, onların güvenilirliğini artırmakta ve takipçilerin tutum ve davranışları üzerinde güçlü etkiler yaratmaktadır (Schroeder vd., 2024).

Eğitim alanında fenomen öğretmenler, sosyal medya platformlarını pedagojik içerikler sunmak, mesleki deneyimlerini paylaşmak, öğretim materyalleri geliştirmek ve meslektaşlar arası dijital topluluklar oluşturmak için kullanmaktadır (Toker Gökçe & Kaya, 2023). Carpenter ve diğerleri (2022), fenomen öğretmenlerin yalnızca bilgi paylaşmakla kalmayıp aynı zamanda eğitim politikalarının algılanma biçimini ve mesleğin kamuoyundaki görünürlüğü de etkilediğini belirtmektedir. Dousay ve diğerleri (2018) ise fenomen öğretmenliğin mesleki görünürlük, pedagojik yenilikler ve iş birliği fırsatları gibi avantajlar sunduğunu; ancak mahremiyet ihlali, ticari çıkar çatışmaları ve pedagojik niteliğin gölgelenmesi gibi riskleri de beraberinde getirdiğini vurgulamaktadır. Türkiye'deki araştırmalar da benzer şekilde, fenomen öğretmenlerin sosyal medya yoluyla mesleki prestij kazandığını, ancak bu süreçte çocuk hakları, etik ilkeler ve mahremiyet gibi kritik konularda sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymaktadır (Kızıltaş, 2023; Yıldız & Karagöl, 2025). Özellikle öğrencilerin izinsiz olarak içeriklerde yer alması, sosyal medya algoritmalarına uygun içerik üretme baskısı ve ticari iş birlikleri, öğretmenlik mesleğinin kamusal güvenilirliği açısından tartışma yaratmaktadır.

Kuramsal olarak fenomen öğretmenlik, birden fazla perspektiften açıklanabilir. Sosyal Öğrenme Kuramı (Bandura, 1977), öğretmenlerin sosyal medya üzerinden meslektaşlarından öğrenmesini ve bu öğrenmeyi uygulamalarına yansıtmasını açıklar. Kanaat Önderliği Teorisi (Katz & Lazarsfeld, 1955), fenomen öğretmenlerin eğitim topluluklarında bilgi ve fikirlerin yayılmasında aracılık eden kişiler olduğunu ve takipçileriyle kurdukları güven ilişkisi sayesinde pedagojik yaklaşımları etkileyebildiklerini öne sürer. Dijital Vatandaşlık yaklaşımı (Ribble, 2015) ise sosyal medyada öğretmenlerin sergilediği davranışların etik, hukuki ve toplumsal sorumluluk boyutlarını analiz etme imkânı sunar.

Uluslararası alanyazında yapılan çalışmalar (Carpenter vd., 2022; Dousay vd., 2018; Schroeder vd., 2024), fenomen öğretmenliğin yalnızca bireysel bir popülerlik meselesi olmadığını; aksine pedagojik sorumluluk, mesleki kimlik inşası, etik yükümlülükler ve hukuki düzenlemeler arasında denge kurmayı gerektiren çok boyutlu bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, fenomen öğretmenler eğitimde dönüşüm süreçlerinde etkili birer aktör haline gelmiş; hem meslektaşları hem de toplum nezdinde öğretmenliğin algılanma biçimini yeniden şekillendirmiştir.

Sonuç olarak, fenomen öğretmenlik olgusu, öğretmenlik mesleğinin dijital çağda nasıl evrildiğini, profesyonel kimliğin sosyal medya aracılığıyla nasıl inşa edildiğini ve bu süreçte pedagojik-etik dengelerin nasıl kurulduğunu anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, fenomen öğretmenliği eğitimcilerin bakış açısından inceleyerek mevcut alanyazına katkı sunmayı ve politika yapımcılar ile uygulayıcılara yol gösterici olmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın deseni

Bu araştırma, öğretmen ve okul yöneticilerinin sosyal medya fenomeni öğretmenlere yönelik algılarını çok yönlü bir şekilde ortaya koymayı amaçladığından, nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Özellikle temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Merriam'a (2013) göre temel nitel araştırmalar, bireylerin yaşantılarına ilişkin anlam yapılarını anlamlandırmayı ve ilgili olgunun derinlemesine betimlenmesini hedeflemektedir. Bu yaklaşım, belli bir kuramı test etmeye değil, bireylerin öznel deneyimlerini yorumlamaya ve bunları bağlamsal olarak ortaya koymaya yöneliktir. Çalışmanın amacı dikkate alındığında, nitel araştırma yöntemi ve temel nitel

desen tercih edilerek fenomen öğretmenlik olgusunun eğitimciler nezdindeki algısı, anlamı ve etkileri açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı içerisinde Ordu ilinde görev yapan kamu ve özel okullarda çalışan öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme tercih edilmiştir. Bu örnekleme yöntemi, araştırma konusuna ilişkin olası çeşitliliği yansıtacak şekilde farklı özelliklere sahip bireylerin sürece dâhil edilmesini sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2013). Katılımcılar, görev yapılan eğitim kademesi (okul öncesi, ilkököl, ortaokul), okul türü (kamu-özel), mesleki kıdem ve cinsiyet değişkenleri dikkate alınarak belirlenmiştir.

Bu doğrultuda çalışma grubunu 12 kişi oluşturmaktadır: 9 öğretmen (7 kadın, 2 erkek) ve 3 yönetici (1 kadın, 2 erkek). Katılımcılar arasında 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11 yıl üzeri mesleki deneyime sahip bireyler bulunmaktadır. Araştırmaya katılım, gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve etik ilkelere uygun hareket edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 Katılımcıların demografik bilgileri

	Yaş	Cinsiyet	Unvan	Branş	Okul Türü	Okul Kademesi	Kıdem (Yıl)
K1	40	Kadın	Yönetici	Okul Öncesi	Özel	Okul Öncesi	13
K2	38	Erkek	Öğretmen	Sınıf	Resmi	İlkokul	12
K3	48	Erkek	Yönetici	Türkçe	Resmi	Ortaokul	24
K4	42	Erkek	Öğretmen	Sosyal Bilgiler	Resmi	Ortaokul	18
K5	46	Kadın	Öğretmen	Biyoloji	Özel	Lise	20
K6	47	Kadın	Öğretmen	Sınıf	Resmi	İlkokul	25
K7	37	Kadın	Öğretmen	Sınıf	Resmi	İlkokul	16
K8	42	Kadın	Öğretmen	Okul öncesi	Resmi	Okul öncesi	18
K9	41	Kadın	Öğretmen	İngilizce	Resmi	Ortaokul	20
K10	34	Kadın	Öğretmen	Fen Bilimleri	Resmi	Ortaokul	12
K11	37	Kadın	Öğretmen	Sınıf	Resmi	İlkokul	13
K12	35	Erkek	Yönetici	Edebiyat	Resmi	Lise	10

Veri toplama aracı ve verilerin toplanması

Veriler, araştırma amacına uygun olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu, literatürde yer alan benzer çalışmalar (Toker Gökçe & Kaya, 2023; Kızıldaş, 2023; Özcan, 2023) dikkate alınarak ve araştırmanın kuramsal çerçevesi doğrultusunda hazırlanmıştır. Görüşme soruları, fenomen öğretmenler üzerine çalışması olan ve/veya eğitim sosyolojisi alanında uzmanların görüşü⁸ alınarak kapsam geçerliği açısından gözden geçirilmiş ve düzenlenmiştir. Nihai görüşme formunda, fenomen öğretmenlik olgusunu pedagojik, etik, hukuki ve mesleki bağlamlarda ele almayı hedefleyen 12 açık uçlu soru yer almıştır. Veri toplama aracının nihai haline ekte yer verilmiştir.

Araştırma başlamadan önce Ordu Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik onay ve X İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Verilerin toplanması, Haziran 2024 tarihinde gerçekleştirilmiş; görüşmeler yüz yüze, uygun fiziksel koşullarda ve gizlilik ilkelerine riayet edilerek yapılmıştır. Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır. Tüm görüşmeler, katılımcıların izni doğrultusunda ses kaydı alınarak yürütülmüş ve her görüşme

⁸ Dr. Ayşe Balcı, Dr. Mustafa Sever, Dr. Ahmet Kayısı, Dr. İbrahim Karagöl

yaklaşık 30-45 dakika sürmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, açık uçlu sorular aracılığıyla katılımcıların olguya ilişkin derinlemesine düşüncelerini ortaya koymalarına imkân tanımış, böylece zengin ve nitelikli veri seti elde edilmiştir (Tekin & Tekin, 2006).

Verilerin analizi

Toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, veriler içerisindeki tekrar eden anlamlı yapıları, temaları ve örüntüleri sistematik bir şekilde ortaya çıkarmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Araştırmada içerik analiz süreci kodlama, temaların oluşturulması, verilerin düzenlenmesi ve bulguların yorumlanması olarak dört aşamada yürütülmüştür. Kodlama aşamasında görüşme kayıtları yazılı metinlere dönüştürülmüş, ön okumalar sonucunda metinlerden anlam birimleri belirlenerek açık kodlara dönüştürülmüştür. Temaların oluşturulmasında benzer kodlar kavramsal bütünlük içerisinde gruplanarak temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Oluşan temalar literatür doğrultusunda yeniden gözden geçirilmiş ve sistematik bir yapı kurulmuştur. Verilerin düzenlenmesi aşamasında elde edilen temalar ve alt temalar, araştırma sorularıyla uyumlu biçimde yapılandırılmıştır. Son olarak bulguların yorumlanmasında temalar, doğrudan alıntılarla desteklenmiş, ilgili literatür ışığında eleştirel bir bakış açısıyla yorumlanmıştır.

Verilerin analizinde kodlama sürecinde, araştırmacılar arasında karşılıklı mutabakat sağlanarak öznellikten kaynaklı yanlılıklar minimize edilmiştir. Ayrıca verilerin bütüncül bir biçimde anlaşılması adına kodlamalar ve temalar araştırma ekibi tarafından çapraz doğrulamalar yoluyla tekrar gözden geçirilmiştir.

Geçerlik ve güvenirlik

Bu araştırmada, nitel veri toplama ve analiz süreçlerinde geçerlik ve güvenirliği sağlamak amacıyla Lincoln ve Guba'nın (1985) önerdiği stratejiler dikkate alınmıştır. Araştırmanın inandırıcılığını, aktarılabilirliğini, güvenirliğini ve teyit edilebilirliğini artırmaya yönelik çeşitli uygulamalara yer verilmiştir.

- Öncelikle, katılımcı çeşitliliğini sağlamak amacıyla maksimum çeşitlilik örnekleme benimsenmiştir. Bu doğrultuda, farklı okul türlerinde (devlet, özel), farklı eğitim kademelerinde (okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise) görev yapan ve mesleki deneyimleri 12 ila 25 yıl arasında değişen öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu yaklaşım, araştırma konusunun farklı perspektiflerden ele alınmasına olanak sağlamıştır.
- Araştırmada veri doygunluğuna ulaşılması temel alınarak görüşmelere son verilmiştir. Görüşmeler sırasında elde edilen verilerde benzer temaların tekrarlanmaya başlaması, yeni bilgi üretiminin azaldığını göstermiş ve veri toplama süreci bu noktada sonlandırılmıştır. Bu durum, elde edilen verilerin yeterli derinlikte ve kapsamda olduğunu göstermektedir.
- Araştırmacıların sahada uzun süreli etkileşimde bulunmaları, geçerliği artıran bir diğer unsurdur. Veri toplama sürecinden önce okullarla kurulan temaslar, kurumların işleyişine ve kültürel dinamiklerine ilişkin bilgi edinilmesini sağlamıştır. Bu süreçte katılımcılarla güvene dayalı ilişkiler geliştirilmiş, böylece görüşmelerin daha açık ve samimi bir şekilde gerçekleştirilmesine olanak tanınmıştır.
- Doğrudan alıntılara yer verilmesi, elde edilen bulguların katılımcı görüşleriyle desteklenmesini sağlamıştır. Bulgular kısmında, katılımcıların ifade ettikleri görüşlerden örnekler verilmiş ve temalar bu alıntılar aracılığıyla somutlaştırılmıştır.
- Araştırma kapsamında elde edilen veriler, birden fazla araştırmacı tarafından analiz edilerek üçgenleme (triangulation) sağlanmıştır. Kodlama süreci, iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiş; ardından ortak analiz oturumlarıyla kodlar karşılaştırılmış ve temalar üzerinde fikir birliğine varılmıştır. Bu uygulama, araştırmacı önyargısını azaltarak bulguların güvenirliğini artırmıştır.

- Son olarak, katılımcı doğrulaması (member checking) yöntemi kullanılarak bulguların güvenilirliği pekiştirilmiştir. Elde edilen temalar, seçilen bazı katılımcılarla paylaşılmış ve yorumların kendi görüşlerini yansıtip yansıtmadığına ilişkin geri bildirim alınmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu, sunulan temaların kendi ifadeleriyle örtüştüğünü belirtmiş; geri bildirim gereği görülen küçük düzeltmeler yapılmıştır.

Bu stratejiler, araştırmanın nitel doğasına uygun bir biçimde tasarlanmasını ve elde edilen sonuçların geçerli ve güvenilir bir temele dayanmasını sağlamıştır.

Bulgular

Katılımcıların sosyal medya fenomeni öğretmenlere ve bu konudaki deneyimlerine ilişkin yanıtları analiz edilerek bu bölümde sunulmuştur. Bulgular unvan (öğretmen/yönetici) ve kurum türü (resmî/özel) açısından incelendiğinde görüşlerde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Sosyal medya ve fenomen öğretmenler

Katılımcılar, sosyal medya ve fenomen kültürünü günümüz iletişim dünyasının vazgeçilmez bir parçası olarak tanımlamıştır. Çoğu, etkili kullanıldığında fenomenlerin eğitim alanında önemli bir potansiyele sahip olabileceğini belirtmiştir. Çalışma grubunda bazı katılımcılar aktif olarak çeşitli fenomenleri takip ederken, diğerleri buna mesafeli durmaktadır. Fenomen takip etmenin başlıca motivasyonu yenilikçi, güncel ve örnek eğitim uygulamalarının paylaşılmasıdır. Katılımcılar sosyal medya kullanımının hızla arttığını ve sosyal medya ile fenomenlerin kontrolsüz biçimde ilerlediğini ifade etmektedir. Öğretmenler açısından eğitsel içerik üretme ve ilham alma gibi gerekçelerle sosyal medyanın yoğun biçimde takip edildiği; yararlı içeriklerin eğitim süreçlerinde kullanıldığı ve paylaşımların pedagojik değerlere uygunluğuna özen gösterildiği belirtilmektedir. Sosyal medya ve fenomenlere ilişkin örnek katılımcı ifadeleri şöyledir:

"Hepimiz sosyal medya kullanıyoruz. Sosyal medya artık hayatımızda çok fazla yer kaplıyor, elbette benim de takip ettiğim insanlar var. Günde tahminen bir buçuk saatimi sosyal medyada geçiriyorum. Haberleri takip ediyorum. Eğitimle ilgili de takip ettiğim şeyler var; bakmaya çalışıyorum. Takip ettiğim fenomenler de var; genel olarak ilgimi çeken konuları, dinamik fenomenleri takip ediyorum." (K1)

"Genel olarak çok etkililer; insanların davranışları ve eylemleriyle bir kültür oluşturuyorlar. Bazen bunu olumlu, bazen olumsuz görüyorum ama toplumu fazlasıyla etkilediklerini biliyorum. İlgi, istek ve ihtiyaçlarıma; hoşlandığım, beni eğlendiren ya da katkı sağlayan durumlara göre takip ettiğim kişiler var." (K8)

Katılımcıların fenomenleri çeşitli kategorilerde takip ettikleri ve sosyal medyayı aktif biçimde kullandıkları görülmektedir. Mesleki branşları, ebeveyn rolleri ve tüketim toplumu olma gibi nedenlerle takip ettikleri fenomenler olduğunu belirtmektedirler. Takip sürecinin yoğunlukla Instagram ve X (Twitter) üzerinden yürütüldüğü ifade edilmektedir. Katılımcılardan K9 "*Mesleğim gereği takip ettiğim fenomenler var; ayrıca anneyim, çocukları için etkinlikler yapan anne fenomenler var, bir de link (kıyafet, ev eşyası vb.) paylaşanlar var; üç şeride ayırabilirim.*" diyerek K11 "*Aktif bir Instagram kullanıcısıyım... Yemek, alışveriş, meslek üzerine takip ettiğim fenomenler var.*" şeklinde görüş belirtmiştir. K4 ise "... Pek çok faydalı ve faydasız sosyal medya fenomeniyle karşılaşıyoruz. Ancak aralarında seyahat ve yöresel yemek programı yapan fenomenler de var. Ben şahsen bunlardan birkaçını takip ediyorum." şeklinde fenomen takipçiliğini açıklamıştır. Diğer örnek katılımcı görüşleri şu şekildedir:

"Öncelikle, takip ettiğim bir sosyal medya fenomeni yok; ancak çağın getirdiği popüler kültüre uygun olarak fenomen olma isteği mantıklı. Fakat medya okuryazarlığı düşük bir toplumda tamamen kontrolsüz kalmış bir alan olarak görüyorum. Takip ettiğim bir sosyal medya fenomeni yok". (K3)

"Sosyal medyada fenomen olmak günümüz iletişim dünyasının bir parçası hâline geldi. Fenomenlerin geniş kitlelere ulaşabilmesi ve bilgi ile deneyim paylaşabilmesi, eğitim alanında

da önemli bir potansiyel sunuyor. Takip ettiğim fenomenler, genellikle eğitim hakkında değerli içerik üreten ve mesleki gelişimime katkı sağlayacak bilgi ve deneyimler paylaşan kişiler. Onları takip ederken içeriklerinin doğruluğuna, pedagojik değerlere uygunluğuna ve etik kurallara uyup uymadıklarına dikkat ediyorum.” (K12)

Özet olarak katılımcılar, sosyal medya kullanımının hızla arttığını ve fenomenlerin kontrolsüz biçimde yayıldığını belirtmektedir. Öğretmenler sosyal medyayı özellikle eğitsel içerik üretme ve ilham alma amacıyla yoğun şekilde takip etmekte; yararlı ve pedagojik değerlere uygun içeriklerin eğitim süreçlerinde kullanıldığını vurgulamaktadır. Fenomenlerin mesleki branşlar, ebeveynlik ve tüketim alışkanlıkları gibi çeşitli nedenlerle takip edildiği, bu sürecin çoğunlukla Instagram ve X (Twitter) üzerinden gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bazı katılımcılar sosyal medyada fenomen olma isteğini popüler kültürün bir parçası olarak görürken, medya okuryazarlığının düşük olması nedeniyle bu alanın kontrolsüz olduğunu dile getirmektedir. Öte yandan, eğitim alanında değerli içerik sunan ve etik kurallara uygun hareket eden fenomenlerin mesleki gelişime katkı sağladığına dikkat çekilmektedir.

Fenomen öğretmenlik ve öğretmenler

Katılımcılar, sosyal medya kullanımının fenomen öğretmenliğinin yayılmasında etkili olduğunu belirtmekte ve fenomen öğretmenlerin özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenler tarafından daha çok takip edildiğini dile getirmektedir. Çalışmalarını olumlu bulan katılımcıların yanı sıra “fenomen öğretmenliğin” var olmaması gerektiğini savunanlar da vardır. Öte yandan, fenomen öğretmenlerin “fenomen öğretmenlik” faaliyetleriyle bağlantılı olarak maddi veya manevi fayda sağladığı görüşünün yaygın olduğu ve paylaşımlarında pedagojik ve etik değerlere dikkat etmedikleri belirtilmektedir.

Fenomen öğretmenliğine genel bakış

Katılımcıların bir bölümü fenomen öğretmenleri desteklerken, bir bölümü de mesleklerini ya da öğrencilerini bir şekilde suistimal ettikleri düşüncesiyle olumsuz eleştirmektedir. Araştırma grubundaki bazı katılımcıların fenomen öğretmenliği desteklediği görülmektedir. Katılımcılardan K1, “Fenomen öğretmenleri birkaç yıldır daha çok duyar olduk, çünkü yeni bir kavram. Benim de dikkatimi çekiyor. Mesleğimizden dolayı takip ettiğim ve faydalandığım fenomen öğretmenler var” demiştir. K4 ise, “Belli kuralları olmak ve denetlenmek kaydıyla, hangi platformda yapıldığına değil mesleğe faydasına bakarım. Fenomen öğretmenliğe karşı değilim” ifadelerini kullanmıştır. K11 de bu görüşe katılarak, “Doğru yapıldığı sürece olabilir. Yaptıkları faaliyetler faydalı olduğu sürece biz öğretmenler de bundan faydalanırız” demiştir. K6 ise, “Öğretmenlik farklı bir meslek olduğu için bazı paylaşımlarını çok yararlı buluyorum. Açıkçası paylaştıkları etkinliklerden etkileniyorum” şeklinde konuşmuştur. K9 “Tüm bunlara rağmen takip ettiğim fenomenler var. Deney yapanlar var, etkinlik yapanlar var, bir tanesi sınıfta öğrenciler değil de kendisi sınıf düzenlemesi yapıyor, sonra da bunun sonucunu paylaşıyor” şeklinde takip sebebini paylaşmıştır. Benzer şekilde K10 da “İngilizce öğretmeni olduğum için daha çok İngilizce öğretmeni sayfalarını takip ediyorum. Sebebi de şu: Okullarımızda ders dışı, günlük konuşma kalıpları, argo dil vs. gibi paylaşımlar oluyor ve ben bunları çok beğeniyorum. Zamanım oldukça sınıfıma da aktarmaya çalışıyorum, bence çok güzel, öğrencilerim de keyif alıyor” diyerek fenomen öğretmenleri neden desteklediğini açıklamaktadır.

Fenomen öğretmenliğe olumsuz yaklaşan katılımcılardan K2, “Fenomen öğretmenlik şu anda bir meslek haline geldi, fakat YouTuber olmak maddi kazanç getiren bir şey olduğu için çok olumlu bakmadığımı söylemek isterim.” demiştir. K8 ise, “Bu paylaşımlar başlangıçta ücretsiz oluyor ama belli bir süreden sonra hemen bağlantı paylaşmak veya hesaplarına para göndermek gibi tekliflerde bulunuyorlar.” demiştir. K7, fenomen öğretmenleri şu sözlerle eleştirmiştir: “Açıkçası etkinlik paylaşmak güzel bir fikir olabilir ama her şeyin videoya çekilip sosyal medyada paylaşılması bana biraz reklam gibi geliyor, tamamen kişisel tatmin gibi, çocukları kişisel tatmin için kullanmak gibi düşünüyorum.” Fenomen öğretmenliği desteklemeyen diğer bazı örnek katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

"Ben sınıf öğretmeniyim, biliyorsunuz derse girince her ders için 40 dakikalık bir süremiz oluyor ve uygulanan müfredat ağır bir müfredat, her sınıfta bu kadar etkinliğin yapılmasına, bunun kayıt altına alınmasına şaşıyorum, açıkçası nasıl yetiştiriyorlar, böyle öğrencilerin kullanılmasını pek doğru bulmuyorum." (K5)

"Dışarıdan güzel görünen bir şey ve hatta bir süre ben de denemeye çalıştım. Ancak hem sınıf hakimiyetini sağlamak hem de fotoğraf ve video çekip paylaşmak biraz zahmetliydi. Bu nedenle fenomen öğretmenlere çok olumlu bakamıyorum. Ya telefonun boyutunu önemsemeniz gerekiyor ya da sınıf hakimiyetini. İkisini birden yürütmek çok zor. Fotoğraf çekmek bana çok gerçekçi gelmiyor." (K7)

İlgi durumu

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde, fenomen öğretmenlerin çeşitli şekillerde kazanç sağladıkları belirtilmiştir. Bu yollar arasında; dersler için hazırlanan materyallerin satışı, dergi veya kitap satışı, söyleşi gibi etkinliklere katılım ücretleri, ürün reklamlarından alınan ücretler ve ilgili sosyal medya platformundan elde edilen gelirler ile çevrim içi eğitimlerden sağlanan kazançlar sayılmaktadır. Öte yandan, materyal olmasa bile kendini tanıtmak ve öne çıkarma arzusu, takipçi sayısını artırma isteği ve ego tatmini gibi başka şekillerde kazanç elde edilmeye çalışıldığı da ifade edilmiştir. Dolayısıyla katılımcı görüşlerinden fenomen öğretmenlerin maddi ya da manevi kazanç sağladıkları anlaşılmaktadır.

Katılımcılar genel olarak fenomen öğretmenlerin çeşitli yollarla ciddi maddi kazançlar elde ettiklerini düşünmektedir. Örneğin, K10 maddi kazanç gerekçesini şu sözlerle vurgulamaktadır: *"Bence maddi gelir elde ediyorlar çünkü bazı paylaşımlarının altına 'unutmayın paylaşın, beğenin, yorum yapın, kaydedin' gibi şeyler yazıyorlar."* K1 ise *"Bazı fenomen öğretmenlerin o kadar çok takipçisi oluyor ki, bazen belirli gün ya da haftalara yönelik pano şeklinde yapıp satıyorlar. Haftalık ödev olarak ya da kitap şeklinde yayınlayıp satanlar da var. Ya da adını duyurup kitap çıkaran ve bunları satan fenomenler mevcut"* diyerek maddi çıkar açıklamıştır. Benzer şekilde K8 de *"Başta bunu bu şekilde göstermeyebilirler. Ya da bu sana ilk başta ücretsiz, buraya tıkla, her şey ücretsiz, sanki bunu ücretsiz yapıyormuş gibi görünür. Ama takipçi sayısı arttıkça ve beğenildikçe hem egosu geliyor hem de bu ego ile bu işler paraya dönüşüyor"* diyerek maddi çıkar sürecini örneklemiştir. K4'ün eleştirisi ise şu şekildedir:

"Özellikle ne kadar tıklanma veya izlenme olursa o kadar maddi kazanç sağlanıyor ve bu nedenle izlenmek için kurgu videolar ya da çok absürt, saçma videolar paylaşıyorlar. Açıkçası çoğu da bu konuda başarılı oluyor. Çünkü son zamanlarda öğretmenlerin, izinli ya da izinsiz olarak, devletin olanaklarını kullanarak çocukların sevimli, doğal ve özgün hallerini paylaştıklarını görüyoruz".

Maddi kazançların yanı sıra, katılımcılar fenomen öğretmenlerin sosyal medyada takipçi sayılarını artırma, dikkat çekme ve popülerlik kazanma açısından da fayda sağladıkları ifade edilmektedir. K3 bu durumu ego üzerinden şöyle açıklamaktadır: *"Maddi olmaktan ziyade, insan egosu, beğenilme, ön plana çıkma ya da popüler olma öğretmenlerin farklı alanlarda kullandıkları bir silah haline geldi. Bu yüzden hiçbir şeyi karşılıksız yaptıklarını ya da yapacaklarını düşünmüyorum. Açıkçası hem maddi olarak kazandıklarını hem de popüler olmayı tercih ettiklerini düşünüyorum."* Benzer şekilde K1'in açıklaması ise şöyledir:

"Maddi kazancın yanı sıra, kendilerini insanlar arasında tanıtmak ve ön plana çıkarmak amacıyla yapanlar da var. Çünkü okullara gidiyorlar, röportajlar veriyorlar, tanıtımlar yapıyorlar, gittiklerinde kitap vb. varsa satılıyor. Yine sosyal medyanın bu konuda etkisi kesinlikle var. Ücretli olarak online eğitim yapanlar da var, hepsi mevcut. Hem maddi hem de manevi kazanç sağlıyorlar." (K1)

Fenomen öğretmen takibi

Katılımcıların çoğunun fenomen öğretmenleri takip ettiği, takip edenlerin büyük çoğunluğunun bu takibin mesleki olarak kendilerine katkı sağladığını düşündüğü belirlenmiştir. Hem takip

edenler hem de etmeyenler arasında, fenomen öğretmenlerin paylaşımlarında pedagojik ve etik değerlere dikkat etmedikleri yönünde ortak bir görüş öne çıkmaktadır.

Katılımcıların genellikle Instagram ve X (Twitter) gibi sosyal medya platformlarında fenomen öğretmenleri takip ettikleri görülmektedir. Katılımcılardan K4, *"Bazı fenomen öğretmenleri özellikle Instagram ve Twitter'da takip ediyorum, çünkü sosyal medya platformları aracılığıyla eğitim sitelerini de takip ettiğim için onlar da önerilerde bulunuyor. İşime yarayacağını düşündüklerimi takip ediyorum,"* demiştir. K9 ise, *"Aktif bir Instagram kullanıcısıyım. İlgi alanlarıma göre takip ettiğim birçok fenomen var,"* diyerek takip ettikleri platformları açıklamıştır. Fenomen öğretmen takibine dair diğer bazı katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

"Takip ettiğim birkaç fenomen öğretmen var. Bu öğretmenleri takip etme sebebim; yenilikçi öğretim yöntemleri, sınıf uygulamaları ve eğitimle ilgili güncel gelişmeleri paylaşmaları. Bu tür paylaşımlar, kendi öğretim yöntemlerimi ve mesleki uygulamalarımı geliştirmem için bana ilham veriyor." (K12)

"Birebir takip ettiğim biri yok ama dediğim gibi bazen öğrenme etkinlikleri açısından bakıyoruz, kontrol ediyoruz. Çok faydalı etkinlikler de görüyorum ama genelde şova dayalı olduğunu düşünüyorum. Yani bu davranışlar samimi gelmiyor, gerçekten öyleler mi? Sınıf ortamı gerçekten öyle mi? Sınıfın içinde yaşayan bir öğretmen olarak bana pek gerçekçi gelmiyor." (K7)

Özetle katılımcılar, sosyal medyada fenomen öğretmenlerin mesleki gelişime katkı sağladığını ve özellikle yeni öğretmenler tarafından takip edildiğini belirtirken, bazıları ise bu durumun ticari amaçlı ve etik dışı olduğunu savunmaktadır. Fenomen öğretmenlerin maddi kazanç elde ettiği, ego tatmini ve popülerlik amacıyla paylaşımlar yaptığı yaygın görüşler arasındadır. Takip edenler genellikle paylaşımların yenilikçi ve faydalı olduğunu düşünsede pedagojik ve etik açıdan eleştiriler de bulunmaktadır. Genel olarak, fenomen öğretmenlik hem desteklenen hem de eleştirilen karmaşık bir olgu olarak görülmektedir.

Fenomen öğretmen paylaşımları

Katılımcılar, fenomen öğretmen paylaşımlarının yalnızca eğitime yönelik faydalı içeriklerden oluşmasını olumlu karşılamakta ve bu yönde yapılan paylaşımların eğitime katkı sağladığını ifade etmektedirler. Fenomen öğretmenlerden etkilenen öğretmenler olduğu gibi etkilenmediğini düşünenler de vardır. Fenomen öğretmen paylaşımlarının yasal boyutuna ilişkin olarak; konuya dair yeterli yasal düzenlemenin olmadığı, öğrenci unsuru içeren paylaşımların ise mesleki etik ve çocuk hakları açısından sorunlu olduğu belirtilmektedir.

Eğitime etkisi

Katılımcılar, fenomen öğretmenlerin yaptığı paylaşımların yenilikçi öğretim yöntemleri ve araçlarının tanıtımı açısından faydalı olduğunu, bu yönüyle diğer öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sunduğunu ve eğitimle ilgili güncel konularda farkındalık yaratarak eğitimin kalitesini artırabileceğini ifade etmektedirler. Alanında uzman öğretmenlerce yapılan örnek uygulamaların da diğer öğretmenler için faydalı olabileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte, öğrenci ve sınıfa yönelik paylaşımları faydalı bulan katılımcılar olduğu gibi, bu tür içerikleri faydasız bulanlar da bulunmaktadır.

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde, rol model olunabileceğini düşünenlerin yanında, olunamayacağını düşünenlerin de bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, fenomen öğretmenlerin rol modellerinin çoğunlukla mesleğe yeni başlayan kişilerden oluşabileceği ve bunun bireylerin özelliklerine bağlı olabileceği ifade edilmektedir. Öğretmenlik mesleğinin rol model alınarak değil, deneyimle gelişeceğini belirtenler de bulunmaktadır. K4, *"Renkli anlatım ve görsellerle faydalı içerikler sunuyorlar. Bu olumlu yönlerinden etkilenecek öğrencilerine rehberlik eden ve uygulamalar yapan öğretmenlerin çevremde olduğunu gözlemliyorum"* diyerek, K10 ise *"Önce bir takiple başlıyor, sonra o kişiden etkilenip rol modele dönüşüyorlar"* şeklinde fenomen öğretmenlerin eğitim-öğretime etkisini açıklamaktadır. Benzer şekilde K12, *"Fenomen öğretmenler diğer*

öğretmenler için rol model olabilirler. Başarı hikayeleri, yenilikçi uygulamaları ve mesleki deneyimleri diğer öğretmenler için ilham verici olabilir” demiştir. K9 “Belki mesleğin ilk yıllarında olabilir ama sonrasında pek rol model olacaklarını düşünmüyorum” diyerek K2 ise “Fenomen öğretmenleri takip eden öğretmen sayısının sınırlı olduğunu düşünüyorum. Özellikle kıdemi 20 yılı geçen öğretmenlerin pek takip ettiklerini ya da rol model aldıklarını sanmıyorum.” diyerek rol-modelliğin ancak kıdemi az öğretmenlerde olabileceğini dile getirmiştir. Fenomen öğretmenlerin rol-model olamayacağını savunan K5’in görüşü ise şöyledir: “Fenomen öğretmenlerin herhangi bir öğretmene rol model ya da rehber olabileceğini düşünmüyorum. Bizim yaşadığımız kadarıyla öğretmenlik, her yıl üzerine koyarak kendi deneyimlerimizle pişmemiz gereken bir meslek. Bu yüzden rol model olabileceklerini sanmıyorum.”

Kişisel şov konusunda ise katılımcıların, fenomen öğretmenlerin dikkat çekmek ve popüler olmak amacıyla bu şekilde davrandıkları üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Örneğin K10, “Bence hem kendi kitlelerini oluşturmak hem de kendilerini dış dünyaya göstermek için sosyal medyayı kullanıyorlar” demiştir. K3 ise, “Sosyal medyayı hem reklam hem de tanıtım platformu olarak kullanıyorlar” ifadesini kullanmıştır. K7’nin kişisel şova yönelik görüşü şu şekildedir: “Okulumuzda etkilenen kişiler var. Var ama dediğim gibi derslerin akademik boyutunu biraz daha bırakıp veliye ya da kendi tatminine yönelik mi desem bilemiyorum. Manevi duyguları yüceltme gösterisi olduğunu düşünüyorum.”

Hukuki boyut

Görüşler değerlendirildiğinde, fenomen öğretmenlerin paylaşımlarının hukuki açıdan bazı katılımcılar tarafından olumsuz değerlendirildiği görülmektedir. Katılımcılar, veliden izin alınmış olsa dahi öğrenci içeriklerinin paylaşılmasını etik bulmadıklarını belirtmektedir. Aynı zamanda çocuk hakları açısından da bu içeriklerin paylaşılmaması gerektiğini savunan görüşler dile getirilmektedir. Bazı katılımcılar ise iyi örneklerin yayılması amacıyla bu tür içeriklerin paylaşılabilirliğini ifade etmektedir.

Katılımı görüşlerinde; öğrencilerin izinsiz şekilde içeriklerde yer almasıyla ilgili düşünceler öne çıkmaktadır. Örneğin, K8 şöyle demiştir: “Özellikle öğrencilerini, okullarını ya da velilerini paylaşımlarını doğru bulmuyorum.” K10 ve K12 ise, öğrencilerin içerikte yer almasını doğru bulmadıklarını, “Çocukların fotoğrafını çekmek doğru değil” sözleriyle ifade etmiştir. K1 ise, öğrencilerin yüzü görünmediği sürece bu tür paylaşımlara karşı olmadığını belirtmiş ve şöyle demiştir: “Çocuğun yüzü görünmüyorsa, buzlanmış ve kapalıysa, çok karşı değilim, ama çocuk ön planda olmamalı.” Aynı zamanda bazı katılımcılar, uygun bulmadıkları paylaşımlar için herhangi bir yasal yaptırım uygulanmadığını düşünmektedir. Mevcut önlemlerin yetersiz olduğunu ve düzenlemelerin güncellenmesi gerektiğini düşünen K4, görüşünü şöyle dile getirmiştir: “Mevcut yasal düzenlemelerin biraz güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum.” Diğer bazı katılımcı görüşleri ise şu şekildedir:

“Öğrencilerin çok yakından ve dikkat çekici şekilde fotoğrafını çekmemeye özen gösteriyoruz. Ancak velilerin bu konudaki farkındalık düzeyinden şüpheliyim. Açıkçası fenomen öğretmenlerin velilerden izin aldığını düşünmüyorum. Fenomen öğretmen buna girişimde bulunur mu? Sanmıyorum. Daha önce böyle bir şey duymadım ama yapılanların birçok açıdan, özellikle çocuk hakları açısından sorun yaratabileceğini düşünüyorum. Hem bireysel hem de kamusal anlamda.” (K3)

“Bir diğer nokta, bu çekimlerin yapılırken devletin fiziksel olanaklarının kullanılmasıdır. Öncelikle, bu imkânların ve sınıfların kullanılmasını hukuken doğru bulmuyorum. Ayrıca ders sırasında yapılan çekimlerin zaman kaybına, müfredatın aksamasına ve bazı olumsuz etkilere neden olacağını düşünüyorum. Bunun da doğru olmadığını düşünüyorum. Yani bu durumu hem gelişim açısından hem de devletin olanaklarının izinsiz kullanımı açısından olumsuz bulduğumu belirtmek isterim.” (K4)

Çocuk hukuku ile ilgili görüşlerde ise, bazı katılımcılar ebeveyn ve çocuğun rızası olduğu sürece ya da çocuğun yüzü ve kimliği görünmediği sürece paylaşımı sakıncalı bulmamaktadır. Örneğin,

K6 şöyle demiştir: *"Açıkçası aileden izin alındıktan sonra çocuk haklarına saldırı anlamında bir şey olduğunu düşünmüyorum,"* ve ebeveyn izniyle yapılan paylaşımların kendisi açısından sorun teşkil etmediğini ifade etmiştir. K9 ise öğrencinin rızası doğrultusunda ve paylaşımlar çocuğu rencide edici bir unsur taşımadığı sürece karşı olmadığını şöyle dile getirmiştir: *"Çocuğun rızasından sonra, çocuğu rahatsız etmeyecek bir unsur olmadığı sürece paylaşım yapılabilir."* Öte yandan, aileden izin alınsa dahi çocukla ilgili paylaşım yapılmasının yeterli olmayacağını, hiçbir şekilde paylaşım yapılmaması gerektiğini düşünenler de vardır. Örneğin, K1 şöyle demiştir: *"18 yaşına kadar herkes çocuktur ve çocuğun izni olsa da, çocuk beğense de, aile izin verse de yine de paylaşılmaması faydalı olur."* K8 ise *"Bu açıdan baktığımda öğrencilerini, okullarını veya velilerini paylaşımlarını doğru bulmuyorum,"* diyerek çocuk içerikli paylaşımlara karşı olduğunu ifade etmiştir. Diğer katılımcı görüşleri şu şekildedir:

"Bu paylaşımların hukuken sorunlu olduğunu düşünüyorum. Hem ceza hukuku hem de özel hukuk açısından kesinlikle bir sorun olduğunu düşünüyorum. Çünkü sosyal medya öyle geniş bir alan ki burada kontrol çok zor. Örneğin, bir öğretmen öğrencilerin velilerinden izin alarak paylaşım yapmalı. Sonuçta bu kişi bir eğitimcidir. Okullarımızda veli izni olmadan hiçbir öğrenci bilgisi paylaşılmaz. Ama veli ne kadar bilgilendiriliyor? Orada kanun maddesini yazıyoruz. Kanuna göre kişisel verilerin korunması kapsamında 'izin veriyorum' diye imzalatılıp gönderiliyor. Ama veliler bu konuda ne kadar farkındalık kazanıyor?" (K2)

"Mevcut yasal düzenlemelerin güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum. Sosyal medya özellikle hukuk ve mevzuat açısından çok hızlı geliyor. Bu hızın yakalanması gerekiyor. Güncel önlemler derhal alınmalı. Çünkü söz konusu olan çocuklarımız, onların fiziksel ve ruhsal gelişimi. Dolayısıyla bu milletin çocuklarını olumsuz etkileyen ve devlet imkânlarını kullanarak yapılan bir durum hoş karşılanmaz." (K4)

"Bu paylaşımlar çok kısa sürede çok fazla kişi tarafından izleniyor. Yani çocukların bu görüntülerini kimlerin kullanacağı belirsiz. Bu durum çocukları psikolojik olarak olumsuz etkileyebilir. Sosyal medyadan uzaklaştırmak yerine çocukları sosyal medyaya daha da bağımlı hale getirebiliriz ya da gördükleri her kameraya poz veren bir kitle yaratabiliriz. Bu bağlamda, çocukların özel hayatının gizliliğini ihmal ettiğimizi düşünüyorum." (K5)

Özet olarak katılımcılar, fenomen öğretmenlerin paylaşımlarının yenilikçi öğretim yöntemleri ve mesleki gelişime katkı sağladığını olumlu bulmakla birlikte, özellikle öğrenci içeren paylaşımlar konusunda görüş ayrılıkları yaşamaktadır. Bazıları bu paylaşımların eğitime katkı sunduğunu düşünürken, bazıları faydasız veya kişisel şov amaçlı olduğunu belirtmektedir. Hukuki boyutta ise, öğrenci paylaşımlarının mesleki etik, çocuk hakları ve yasal düzenlemeler açısından sorunlu olduğu, mevcut yasal düzenlemelerin yetersiz kaldığı ve güncellenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Veliden izin alınsa dahi çocukların gizliliği ve ruhsal gelişiminin korunması gerektiği, devlet imkanlarının izinsiz kullanımının da olumsuz değerlendirildiği ifade edilmektedir.

Tartışma

Bu araştırmanın bulguları, sosyal medya fenomeni öğretmenlerin hem eğitim alanında yenilikçi içerik üretimi ve mesleki etkileşim açısından fırsatlar sunduğunu hem de etik, hukuki ve mesleki açıdan önemli tartışmaları beraberinde getirdiğini göstermektedir. Tartışma, elde edilen veriler ışığında üç ana tema altında yürütülmüştür: sosyal medya ve fenomen kültürü, fenomen öğretmenliğin mesleki algısı ve etkileri, fenomen öğretmen paylaşımlarının eğitimsel, etik ve hukuki boyutları.

Katılımcılar, sosyal medyanın günlük yaşamda ve mesleki pratiklerde giderek daha belirleyici hâle geldiğini, özellikle Instagram ve X (Twitter) gibi platformların öğretmenler için bilgi paylaşımı, ilham ve mesleki görünürlük açısından vazgeçilmez mecralar olduğunu vurgulamıştır. Bu bulgu, Toker Gökçe ve Kaya'nın (2023) öğretmenlerin sosyal medyayı bilgiye erişim ve mesleki etkileşim için yoğun biçimde kullandıklarını ortaya koyan çalışmasıyla örtüşmektedir. Ancak bazı katılımcılar, fenomen olma isteğini popüler kültürün bir parçası ve medya okuryazarlığı düşük toplumlarda kontrolsüz bir alan olarak görmektedir. Bu görüş, Tanyıldız ve

Dinçer'in (2021) sosyal medyanın hızlı yayılımı ve kontrolsüz doğasına yönelik eleştirilerini desteklemektedir. Dolayısıyla, fenomen kültürü öğretmenler için hem mesleki gelişim fırsatları hem de etik riskler barındırmaktadır.

Bulgular, fenomen öğretmenlerin özellikle genç ve mesleğe yeni başlayan öğretmenler tarafından daha fazla takip edildiğini, bu öğretmenlerin yenilikçi öğretim yöntemleri ve sınıf uygulamaları açısından ilham verici bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, Carpenter ve diğerlerinin (2022) fenomen öğretmenlerin öğretmen kimliği üzerinde hem olumlu hem de ikircikli etkileri olduğunu vurgulayan bulgularıyla paralellik göstermektedir. Katılımcıların bir kısmı fenomen öğretmenleri mesleki gelişim ve içerik çeşitliliği açısından desteklerken, diğerleri bu sürecin ticari amaçlarla yürütüldüğünü, öğrencilerin kişisel çıkarlar uğruna araçsallaştırıldığını belirtmiştir. Dousay ve diğerleri (2018) da benzer biçimde fenomen öğretmenlikte marka kimliği ile pedagojik sorumluluk arasında bir gerilim olduğunu ortaya koymuştur.

Fenomen öğretmenlerin maddi kazanç elde etme yolları (ürün satışı, reklam gelirleri, ücretli eğitimler vb.) ve popülerlik kazanma motivasyonları da katılımcılar tarafından sıkça dile getirilmiştir. Bu bulgu, Tuten'in (2008) sosyal medya fenomenlerinin toplumsal faydadan ziyade bireysel kazanç yönelme eğiliminde olduğu yönündeki değerlendirmeleriyle örtüşmektedir. Öte yandan, maddi kazanç elde eden öğretmenlerin etik ilkelere bağlı kalması ve içeriklerini pedagojik amaçlarla uyumlu tutması gerektiği katılımcıların ortak beklentisidir.

Araştırmada, fenomen öğretmenlerin paylaşımlarının yenilikçi öğretim yöntemleri ve araçlarının tanıtımı açısından mesleki gelişime katkı sunduğu, ancak bu içeriklerin niteliği ve amacı konusunda farklı görüşler olduğu görülmüştür. Rol model olma konusundaki farklılaşma, özellikle mesleğin deneyimle gelişmesi gerektiğini düşünen kıdemli öğretmenlerle, görsel ve yenilikçi içeriklerden ilham alan genç öğretmenler arasındaki algı farklılığını yansıtmaktadır. Bu bulgu, Prensky'nin (2001) "dijital yerli" ve "dijital göçmen" ayrımına dayalı olarak öğretmen kuşakları arasındaki teknolojiye adaptasyon farkını destekler niteliktedir.

Etik ve hukuki boyutta ise, özellikle öğrenci içeren paylaşımlar tartışma konusu olmuştur. Katılımcıların çoğu, veliden izin alınsa dahi çocuk hakları ve mahremiyetin korunması gerektiğini, mevcut yasal düzenlemelerin yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Bu bulgu, Serin'in (2019) çocukların görsellerinin izinsiz kullanımına ilişkin riskleri vurgulayan çalışması ve Yıldız ve Karagöl'ün (2025) öğretmen adaylarının sınıf ortamını sosyal medyada paylaşmayı mesleki etiğe aykırı bulduğunu ortaya koyan araştırmasıyla uyumludur. Ayrıca, devletin fiziksel imkânlarının izinsiz kullanımı ve ders süresinin içerik üretimi için bölünmesi gibi konular da hem etik hem de hukuki sorunlar olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç ve öneriler

Bu araştırma, dijitalleşmenin eğitim alanında yarattığı dönüşümler bağlamında sosyal medya fenomeni öğretmenlerin rolünü, öğretmenler ve okul yöneticilerinin algıları üzerinden incelemiştir. Bulgular, fenomen öğretmenlerin eğitim ortamlarında pedagojik yenilikler sunduğunu, mesleki görünürlüğü artırdığını ve meslektaşlar arası bilgi paylaşımını güçlendirdiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, içerik üretim süreçlerinde etik, hukuki ve pedagojik sınırların zaman zaman ihmal edildiği; özellikle çocuk hakları, mahremiyet ve mesleki sorumluluklar açısından belirgin riskler bulunduğu görülmüştür. Katılımcıların, bazı fenomen öğretmenlerin içeriklerini pedagojik faydadan ziyade kişisel prestij ya da maddi kazanç amacıyla ürettiklerine yönelik gözlemleri, alanyazındaki eleştirilerle paralellik göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin sosyal medya içeriklerinde yer almasına ilişkin kaygılar, yalnızca bireysel tercihlerle çözülebilecek bir mesele olmaktan çok, kurumsal ve yasal düzenleme gerektiren bir sorun olarak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda, öğretmenlerin sosyal medya kullanımına yönelik yasal çerçevenin açık ve uygulanabilir biçimde tanımlanması; bu çerçevenin eğitim politikalarına entegre edilerek bütün

paydaşlar için bağlayıcı hâle getirilmesi önem taşımaktadır. Kamusal içerik üreten öğretmenler için mesleki sorumlulukları ve etik ilkeleri belirleyen açık kodlar oluşturulmalı; bu kodlar, zorunlu bilgilendirme ve sertifikasyon programlarıyla desteklenmelidir. Medya okuryazarlığı, dijital etik, çocuk hakları ve güvenli içerik üretimi konularında kapsamlı hizmet içi eğitimler yaygınlaştırılmalı; öğretmenlerin öğrencilerin yer almadığı, pedagojik hedeflere uygun, yaratıcı ve güvenli içerikler üretmeleri teşvik edilmelidir. Öğrenci görsellerinin kullanıldığı durumlarda ise yalnızca veli onayı değil, bilgilendirilmiş rıza ilkesi esas alınmalı ve bu süreç kurumsal denetim mekanizmalarıyla güvence altına alınmalıdır.

Gelecekte yapılacak araştırmalarda, fenomen öğretmenlik olgusunun yalnızca öğretmenler ve yöneticiler değil; öğrenciler, veliler, politika yapıcılar ve fenomen öğretmenlerin kendileri gibi farklı paydaş gruplarının bakış açılarıyla çok yönlü biçimde incelenmesi; nicel, nitel ve karma yöntem tasarımlarının bir arada kullanılması önerilmektedir. Böylece hem alandaki bilgi birikimi derinleştirilecek hem de fenomen öğretmenliğin etik, pedagojik ve hukuki boyutlarına ilişkin politika geliştirme süreçlerine bilimsel katkı sağlanacaktır.

Yazar katkı oranları

Yazarlar, araştırma ve yazım sürecine katkılarının eşit olduğunu beyan etmektedir. Tüm yazarlar, makalenin son hâlini okumuş ve onaylamıştır.

Çıkar çatışması beyanı

“Paylaşmak ya da paylaşmamak: Türkiye'deki eğitimcilerin gözünden yeni bir aktör olarak fenomen öğretmenler” başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Altun, Ş. (2019). *Sosyal medya ve şöhret kültürü: YouTube örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Brady, S. R., McLeod, D. A., & Young, J. A. (2015). Developing ethical guidelines for creating social media technology policy in social work classrooms. *Indiana University School of Social Work*, 16(1), 43-54. <https://doi.org/10.18060/17977>
- Bulunmaz, B. (2011). Otomotiv sektöründe sosyal medyanın kullanımı ve Fiat örneği. *Global Media Journal*, 2(3), 29–45. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423901823.pdf>
- Carpenter, J. P., Morrison, S. A., Craft, M., & Lee, M. (2020). How and why are educators using instagram? *Teaching and teacher education*, 96, 103149. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103149>
- Carpenter, J. P., Shelton, C. C., & Schroeder, S. E. (2022). The education influencer: A new player in the educator professional landscape. *Journal of Research on Technology in Education*, 55(5), 749–764. <https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2030267>
- Chromey, K. J., Duchsherer, A., Pruett, J., & Vareberg, K. (2016). Double-edged sword: Social media use in the classroom. *Educational Media International*, 53(1), 1-12. <https://doi.org/10.1080/09523987.2016.1189259>
- DMK. (1965). *Devlet Memurları Kanunu*. Resmî Gazete, 23.07.1965, Sayı: 12056.
- Dousay, T. A., Graves Wolf, L., Santos Green, L. & Asino, T. (2018). Rise of the “teacher influencers”: Examining the benefits and conundrums. In E. Langran & J. Borup (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 1031-1033). Washington, D.C., United States: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). <https://www.learntechlib.org/primary/p/182650/>

- Greenhalgh, S. P., & Koehler, M. J. (2017). 28 days later: Twitter hashtags as "just in time" teacher professional development. *TechTrends* 61, 273–281. <https://doi.org/10.1007/s11528-016-0142-4>
- Gül Ünlü, D., & Zeybek, B. (2020). Sosyal medya fenomeni ve marka işbirliği: İşbirliği paylaşımlarına ilişkin Instagram kullanıcı yorumları üzerinden bir değerlendirme. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology*, 11(41), 72–95. <https://doi.org/10.5824/ajite.2020.02.004.x>
- Ilgın, S. (2023, Ağustos 11). Fenomen nasıl olunur ? Fenomen ne iş yapar? <https://istanbulbogazicienstitu.com/meslek/genel/fenomen> (Erişim tarihi: 21 Temmuz 2024)
- İri, R. (2022). Sosyal medya fenomenlerinin pazarlama faaliyetlerine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik araştırması. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(3), 513–532. <https://doi.org/10.30855/gjeb.2022.8.3.009>
- Katz, E., & Lazarsfeld, P. F. (1955). Personal influence: the part played by people in the flow of mass communications. Free Press. <https://psycnet.apa.org/record/1956-05938-000>
- Kızıldaş, Y. (2023). A modern problem faced by primary school students in disadvantaged regions: teacher influencer. *International Online Journal of Primary Education*, 12(2), 152–167. <https://doi.org/10.55020/ijope.1136991>
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985) Naturalistic Inquiry. SAGE, Thousand Oaks, 289–331. [http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767\(85\)90062-8](http://dx.doi.org/10.1016/0147-1767(85)90062-8)
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev. Ed.). Nobel Yayınları.
- Özcan, Z. (2023). Medikal turizmde Türkiye'deki fenomen doktorların rolüne yönelik bir inceleme: Instagram örneği. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 6(1), 101–127. <https://doi.org/10.33464/mediaj.1230995>
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm: eğitimde yeni değerler*. Pegem A Yayıncılık.
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6. <https://doi.org/10.1108/10748120110424816>
- Quintana, J. G., & de León, E. V. (2021). Educational influencers on Instagram: Analysis of educational channels, audiences, and economic performance. *Publications*, 9(43), 1–21. <https://doi.org/10.3390/publications9040043>
- Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: nine elements all students should know* (3rd ed.). International Society for Technology in Education.
- Saldana, C. M., Welner, K., Malcolm, S., & Tisch, E. (2021). Teachers as market influencers: Towards a policy framework for teacher brand ambassador programs in K-12 schools. *Education Policy Analysis Archives*, 29(109), 1–36 <https://doi.org/10.14507/epaa.29.5654>
- Selweyn, N. (2019). Rise of the "social media teacher": The ups and downs of being 'edu-famous'. <https://lens.monash.edu/@education/2019/06/28/1373473/the-teacher-as-social-media-celebrity>
- Serin, H. (2019). Sosyal medyada çocuk hakları ihlalleri: Ebeveynler ve öğretmenler farkında mı?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1005–1031. <https://doi.org/110.17494/ogusbd.555107>
- Tanyıldız, S., & Dinçer, Ö. (2021). Bir sosyal medya fenomeni olarak Yunus Emre. *Hikmet: Akademik Edebiyat Dergisi*, Yunus Emre'den Mehmed Âkif'e Şiir Özel Sayısı, 138–153. <https://doi.org/10.28981/hikmet.1042294>
- Tekin, H. H., & Tekin, H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. *İstanbul University Journal of Sociology*, 3(13), 101–116. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4163>
- Toker Gökçe, A., & Kaya, O. (2023). Teacher's opinions on social media phenomenal teachers (Instagram example). *8th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences Proceedings Book*, 77–87. https://www.researchgate.net/publication/373277487_TEACHERS'_OPINIONS_ON_SOCIAL_MEDIA_PHENOMENAL_TEACHERS_INSTAGRAM_EXAMPLE
- Tuten, T. L. (2008). *Advertising 2.0: Social media marketing in a web 2.0 world*. Praeger Publishers.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. bs.). Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, S. & Karagöl, İ. (2025). Double-edged sword: Examining pre-service teachers' perceptions about teacher influencers using q method. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 27(2), 257-266. <https://doi.org/10.17556/erziefd.1607897>

Ek: Veri toplama aracı

1. Sosyal medyada Fenomenlik ve sosyal medya fenomenleri hakkında neler düşünüyorsunuz? Takip ettiğiniz fenomenler var mı? Fenomenleri neye göre takip edersiniz?
2. Fenomen öğretmenlik hakkında düşünceniz nedir?
3. Takip ettiğiniz fenomen öğretmen ya da öğretmenler var mı? Varsa neden takip ediyorsunuz?
4. Fenomen öğretmenlerin paylaşımları ile diğer öğretmenleri etkilediğini düşünüyor musunuz? Açıklayınız.
5. Bugüne kadar Fenomen öğretmen paylaşımlarından etkilenerek mesleğinizle ilgili bir uygulama yaptınız mı? Açıklayınız.
6. Başka bir meslektaşınızın Fenomen öğretmenlerden etkilendiğini deneyimlediniz mi? Açıklayınız.
7. Fenomen öğretmenlerin diğer öğretmenlere rol-model olma durumunu nasıl yorumlarsınız?
8. Fenomen öğretmenlerin eğitim-öğretime katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Açıklayınız.
9. Hukuki açıdan fenomen öğretmenlerin yaptığı paylaşımları nasıl yorumlarsınız?
10. Çocuk haklarına göre Fenomen öğretmenlerin yaptığı paylaşımları nasıl değerlendirirsiniz?
11. Fenomen öğretmenlerin yaptığı paylaşımlardan çıkar elde ettiğini (maddi ve/veya diğer şekillerde) düşünüyor musunuz?
12. Fenomen öğretmenlerle ilgili eklemek istediğiniz herhangi bir görüş var mıdır?